

PATVIRTINTA
Palangos Stasio Vainiūno meno
mokyklos direktoriaus
2024 m. rugpjūčio 23 d. įsakymu Nr. V-17

PALANGOS STASIO VAINIŪNO MENO MOKYKLOS 2024–2025 MOKSLO METŲ UGDYMO PLANAS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Palangos Stasio Vainiūno meno mokyklos (toliau – Mokykla) 2024–2025 mokslo metų ugdymo planas (toliau – Ugdymo planas) parengtas vadovaujantis Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro 2015 m. sausio 27 d. įsakymu Nr. V-48 „Dėl rekomendacijų dėl meninio formalųjį švietimą papildančio ugdymo programų rengimo ir įgyvendinimo patvirtinimo“ patvirtintomis rekomendacijomis dėl meninio formalųjį švietimą papildančio ugdymo programų rengimo ir įgyvendinimo.

2. Programų paskirtį, tikslą, uždavinius, sandarą, įgyvendinimą, mokinių pasiekimus ir vertinimą, ugdymo turinio apimtį reglamentuoja Mokyklos metodinėse grupėse parengtos, aptartos ir Mokyklos direktoriaus įsakymu patvirtintos programos:

2.1. formalųjį švietimą papildančios – pradinio ir pagrindinio muzikinio formalųjį švietimą papildančios, pradinio ir pagrindinio dailės formalųjį švietimą papildančio ugdymo bendrosios programos bei teminiai planai;

2.2. neformaliojo vaikų švietimo – ankstyvojo meninio ugdymo, išplėstinio muzikinio, išplėstinio dailės ugdymo, muzikos mėgėjų ugdymo ir kryptingo muzikinio ugdymo meno kolektyvuose bendrosios programos bei teminiai planai.

3. 2024–2025 mokslo metų ugdymo plano projektą parengė Mokyklos direktoriaus 2024 m. gegužės 21 d. įsakymu Nr. V-13 „Dėl darbo grupės 2024-2025 m. m. ugdymo planui parengti sudarymo“ sudaryta darbo grupė.

4. Ugdymo planas svarstytas 2024 m. birželio 7 d. Mokytojų tarybos posėdyje ir 2024 m. birželio 10 d. Mokyklos tarybos posėdyje. Ugdymo planui pritarta (Mokytojų tarybos 2024-06-07 protokolas Nr. V6-3, Mokyklos tarybos 2024-06-10 protokolas Nr. V5-4).

5. Ugdymo procesas organizuojamas vadovaujantis Mokyklos strateginiame veiklos plane išsikeltais tikslais, atsižvelgiant į bendruomenės poreikius ir Mokyklos galimybes.

II SKYRIUS PROGRAMŲ PASKIRTIS, TIKSLAS, UŽDAVINIAI IR RENGIMO PRINCIPAI

6. Programų paskirtis – sudaryti palankias sąlygas sistemiškai plėtoti ikimokyklinio, priešmokyklinio ir pagal bendrojo ugdymo programas besimokančių vaikų ir jaunimo iki 19 metų (specialiųjų poreikių – iki 21 metų) muzikos ir dailės kompetencijas.

7. Programų tikslas – nuosekliai ir sistemingai ugdyti vaikų ir mokinių prigimtinius meninius gebėjimus ir asmenines galias, suteikti muzikos, dailės ir bendrųjų kompetencijų, kurių reikia produktyviam dalyvavimui šiuolaikiniame kultūriniame gyvenime ir pasirenkant profesiją.

8. Programų uždaviniai:

8.1. plėtoti mokinių gebėjimus, kūrybiškumą, muzikos, dailės raiškos įgūdžius;

8.2. ugdyti mokymuisi visą gyvenimą reikalingas dalykines ir bendrąsias kompetencijas – žinių, gebėjimų ir nuostatų visumą, priartinant programos turinį prie gyvenimo aktualijų;

8.3. užtikrinti galimybę mokiniui, atsižvelgiant į jo poreikius, iš dalies pasirinkti programos trukmę ir turinį.

9. Programų rengimo principai:

- 9.1. individualizavimo – orientuojamasi į vaiką, jo pasiekimus ir mokymosi ypatumus, individualią gabumų raidą;
- 9.2. šiuolaikiškumo ir dermės – derinamos tradicijos ir ugdymo naujovės;
- 9.3. kūrybingumo ir iniciatyvumo – ugdomas vaikų kūrybinis mąstymas, atsakomybės už savo mokymąsi prisiėmimas, taip pat meninės raiškos pasiekimų pristatymo visuomenei gebėjimai.

III SKYRIUS

REKOMENDUOJAMOS PROGRAMOS, JŲ SANDARA IR ĮGYVENDINIMAS

10. Programų turinys orientuojamas į mokinio amžių atitinkančių ir visuomenės kaitą atliepančių kompetencijų ugdymą. Ugdymo turinys konkretinamas, išskiriant kiekvienos programos ugdymo turinio dalykus. Mokymo trukmė 7 metai (3 metai pradinio ugdymo ir 4 metai pagrindinio ugdymo) visų muzikavimo dalykų klasių mokiniams.

11. Rekomenduojamos šios Programos:

11.1. muzikos skyriuje:

11.1.1. formalųjį švietimą papildančio ugdymo:

11.1.1.1. pradinio muzikinio formalųjį švietimą papildančio ugdymo (1 priedas);

11.1.1.2. pagrindinio muzikinio formalųjį švietimą papildančio ugdymo (2 priedas);

11.2. dailės skyriuje:

11.2.1. formalųjį švietimą papildančio ugdymo:

11.2.1.1. pradinio dailės formalųjį švietimą papildančio ugdymo (3 priedas);

11.2.1.2. pagrindinio dailės formalųjį švietimą papildančio ugdymo (4 priedas);

11.3. neformaliojo vaikų švietimo:

11.3.1. ankstyvojo meninio ugdymo (1–2 metai);

11.3.2. muzikos mėgėjų ugdymo (1–6 metai);

11.3.3. išplėstinio muzikinio ugdymo (1–6 metai);

11.3.4. išplėstinio dailės ugdymo (1–3 metai);

11.3.5. kryptingo muzikinio ugdymo mokomuosiuose kolektyvuose (1–4 metai).

12. Tos pačios krypties Programos yra tarpusavyje susijusios ir viena kitą papildo.

13. Pagrindinio muzikinio formalųjį švietimą papildančio ugdymo programą Mokykloje siūloma įgyvendinti, kai Mokykloje įgyvendinama pradinio tos pačios krypties formalųjį švietimą papildančio ugdymo programa. Pagrindinio dailės formalųjį švietimą papildančio ugdymo programą siūloma įgyvendinti, kai Mokykloje yra įgyvendinama pradinio dailės formalųjį švietimą papildančio ugdymo programa arba kita dailės neformaliojo vaikų švietimo programa, arba stojantieji yra vyresni kaip 11 metų.

14. Programas sudaro branduolio dalykai ir pasirenkamieji dalykai. Branduolio dalykai yra privalomi. Pasirenkamieji dalykai, kuriuos, atsižvelgdama į mokinių poreikius ir Mokyklos galimybes, siūlo Mokykla – neprivalomi.

15. Branduolio dalykuose numatytas ugdymo turinys glaudžiai siejasi tarpusavyje ir su pasirenkamaisiais dalykais.

16. Branduolio ir pasirenkamiesiems dalykams skiriamos valandos, numatomos Mokyklos ugdymo plane:

16.1. muzikinio ugdymo programų mokinių, grupių ir kontaktinių valandų skaičius per savaitę;

16.2. dailės ugdymo programų mokinių, grupių ir kontaktinių valandų skaičius per savaitę.

17. Mokiniui pabaigus pradinio muzikos, dailės formalųjį švietimą papildančio ugdymo programą ir įvertinus jo mokymosi pažangą, Mokykla sprendžia dėl jo galimybių tęsti ugdymąsi pagal atitinkamą pagrindinio formalųjį švietimą papildančio ugdymo programą arba siūlo kitas programas (muzikos mėgėjų ir kt.).

18. Ugdymo procesas organizuojamas, atsižvelgiant į mokinių amžiaus raidos ypatumus, asmeninius gebėjimus ir poreikius.

19. Atsižvelgiant į mokinio amžių, mokymosi pasiekimus ir gebėjimus, gali būti koreguojama ugdymosi pagal jo pasirinktą Programą trukmė ir ugdymo turinys.

20. Programai įgyvendinti sudaromos mokinių ugdymo grupės, ugdymas organizuojamas grupėje. Atskiriems dalykams mokyti grupės gali būti dalijamos į pogrupius arba vaikas ugdomas individualiai. Prireikus gali būti sudaromos mobilios mokinių ugdymosi grupės.

21. Visos programos, atsižvelgiant į turimas lėšas ir kitas Mokyklos galimybes, gali būti įgyvendinamos ir kūrybinių stovyklų, plenerų, projektų, konkursų, pažintinės-edukacinės veiklos metu.

IV SKYRIUS UGDYMO ORGANIZAVIMAS

22. Baziniu Mokyklos kursu laikomas Švietimo, mokslo ir sporto ministro rekomenduojamas muzikos skyriuje – pradinio ir pagrindinio muzikinio formalųjį švietimą papildančio ugdymo programos kursas, dailės skyriuje – pagrindinio dailės formalųjį švietimą papildančio ugdymo programos kursas.

23. Mokytojai rengia atskirų muzikos dalykų ir instrumentų bendrąsias ir individualias ugdymo programas. Parengtos bendrosios programos aprobuojamos metodinėse grupėse, Metodinėje taryboje ir tvirtinamos Mokyklos direktoriaus. Programos konkretizuojamos rengiant kiekvieno mokinio muzikinio ugdymo programą (repertuarą). Mokytojai rengia muzikos ir dailės dalykų grupinių pamokų teminius planus.

24. Meninis ugdymas vykdomas neišskiriant mokymo lygių.

25. Mokinių pasiekimų vertinimas ir atsiskaitymai baigus programą ar jos dalį vykdomi pagal Mokyklos direktoriaus patvirtintą mokinių pažangos ir pasiekimų vertinimo tvarkos aprašą.

26. 2024–2025 mokslo metai prasideda 2024 m. rugsėjo 2 d., baigiasi 2025 m. rugpjūčio 31 d.

27. Ugdymo procesas prasideda 2024 m. rugsėjo 2 d., baigiasi 2024 m. gegužės 31 d.

28. Mokslo metų trukmė – 34 savaitės.

29. Mokslo metai skirstomi pusmečiais. I pusmetis prasideda 2024 m. rugsėjo 2 d., baigiasi 2024 m. gruodžio 31 d., II pusmetis prasideda 2025 m. sausio 1 d. ir baigiasi 2025 m. gegužės 31 d. Mokslo metus sudaro: ugdymo procesas ir laikas, skirtas mokinių poilsiui – atostogoms. Mokiniam skiriamos: rudens, žiemos (Kalėdų), žiemos, pavasario (Velykų) ir vasaros atostogos.

30. Nuo 2024 m. birželio 1 d. planuojama neprivaloma papildoma veikla: mokomųjų dalykų projektai, kultūriniai renginiai, pasirengimo vasaros renginiams repetitijos, plenerai, parodos, vasaros praktika ir kt.

31. Mokinių atostogos 2024–2025 mokslo metais:

Mokinių atostogos	Laikotarpis
Rudens atostogos	2024-10-28–2024-10-31
Žiemos (Kalėdų) atostogos	2024-12-27–2025-01-03
Žiemos atostogos	2025-02-17–2025-02-21
Pavasario (Velykų) atostogos	2025-04-22–2025-04-25
Vasaros atostogos	2025-06-01–2025-08-31

32. Atostogų laikotarpiu mokiniams namų darbai neskiriami.

33. Bendrojo ugdymo mokyklų 1–5 klasių mokinių papildomų atostogų metu Mokykloje pamokos vyksta.

34. Oro temperatūrai esant 20 °C šalčio ar žemesnei mokiniai į Mokyklą gali nevykti. Oro temperatūrai esant 30 °C ar aukštesnei ir Mokyklai negalint užtikrinti ugdymo proceso organizavimo vėsesnėse Mokyklos aplinkose mokiniai į Mokyklą gali nevykti. Atvykusiems į Mokyklą mokiniams ugdymo procesas vykdomas Mokyklos pasirinkta forma. Mokiniam, neatvykusiems į Mokyklą, mokymuisi reikalinga informacija skelbiama Mokyklos interneto svetainėje ir (arba) elektroniniame dienynė. Šios dienos įskaičiuojamos į ugdymo dienų skaičių.

35. Oro temperatūrai esant 30 °C ar aukštesnei ugdymo procesas lauke neorganizuojamas. Mokyklos direktoriaus sprendimu ugdymo procesas gali būti koreguojamas, t. y. trumpinamos pamokos, organizuojamos kitose aplinkose, priimami kiti ugdymo proceso organizavimo sprendimai, kuriuos lemia Mokyklos aplinka.

36. Paskelbus ekstremalią situaciją, keliančią pavojų mokinių gyvybei ar sveikatai, Mokyklos direktorius priima sprendimus dėl ugdymo proceso vykdymo nuotoliniu, mišriu arba hibridiniu būdu ar ugdymo proceso sustabdymo ar, suderinęs su Palangos miesto savivaldybės administracijos direktoriumi arba jo įgaliotu asmeniu, priima kitą sprendimą dėl ugdymo proceso koregavimo.

37. Pagrindinė ugdymo forma – pamoka. Praktikuojamos ir kitos veiklos formos: konsultacijos, ekskursijos, repeticijos, perklausos, peržiūros, kūrybinės praktikos ir kt.

38. Pamokos trukmė – 45 min. Ankstyvojo meninio ugdymo klasėje, 1 dailės pradinio formalųjį švietimą papildančio ugdymo klasėje – 35 min. Pamokų laikas:

Pamokos pradžia	Pamokos pabaiga	Pertrauka
12.30 val.	13.15 val.	5 min.
13.20 val.	14.05 val.	5 min.
14.10 val.	14.55 val.	5 min.
15.00 val.	15.45 val.	5 min.
15.50 val.	16.35 val.	10 min.
16.45 val.	17.30 val.	5 min.
17.35 val.	18.20 val.	5 min.
18.25 val.	19.10 val.	5 min.
19.15 val.	20.00 val.	–

39. Ankstyvojo meninio ugdymo klasių mokiniams per dieną negali būti skiriamos daugiau kaip 2 pamokos iš eilės. Pradinio ir pagrindinio ugdymo programų klasių mokiniams per dieną negali būti skiriamos daugiau kaip 3 pamokos iš eilės. Atskirais atvejais, skiriant daugiau kaip 3 pamokas per dieną, mokiniui turi būti sudaroma ilgesnio poilsio tarp pamokų galimybė. Atskirais atvejais gali būti skiriamas ir kitas pamokos laikas.

40. Mokslo dienos per savaitę penkios, išskirtiniais atvejais pamokos gali vykti ir šeštadieniais.

V SKYRIUS

MOKINIŲ PAŽANGOS IR PASIEKIMŲ VERTINIMAS

41. Mokinių pažangos ir pasiekimų vertinimas vykdomas pagal Mokyklos direktoriaus patvirtintą Palangos Stasio Vainiūno meno mokyklos mokinių pažangos ir pasiekimų vertinimo tvarkos aprašą.

42. Pasiekimų ir pažangos vertinimas yra grindžiamas individualios pažangos vertinimo principu, lyginami mokinio pasiekimai su ankstesniaisiais.

43. Mokinių ugdymo pažangai vertinti rekomenduojama taikyti ir derinti šiuos vertinimo metodus: formuojamąjį, diagnostinį ir apibendrinamąjį. Vertinimo rezultatų fiksavimo būdas – pažymiai dešimties balų skalėje.

44. Vaikui mokantis pagal ankstyvojo meninio ugdymo, pradinio dailės formalųjį švietimą papildančio ugdymo programas ir muzikos mėgėjų ugdymo programos mokiniams, turintiems specialiųjų ugdymosi poreikių, vertinimas pažymiais netaikomas. Šių programų mokiniams ugdymo rezultatai fiksuojami įrašu „įskaityta“.

45. Formuojamasis vertinimas atliekamas žodžiu, komentaru, nuolat bendradarbiaujant mokiniui ir mokytojui ir nesiejamas su pažymiu, siekiama pastiprinti daromą pažangą, numatyti perspektyvą, skatinti mokinį analizuoti savo pasiekimus ir kelti meninio ugdymosi motyvaciją.

46. Diagnostinis vertinimas taikomas, siekiant išsiaiškinti mokinio tam tikro ugdymosi laikotarpio pasiekimus ir pažangą. Vertinami mokinių ugdymo pasiekimai, kūrybinis rezultatas.

47. Apibendrinamasis vertinimas taikomas baigus ugdymo metus (pusmetį) ir (arba) visą programą.

48. Rekomenduojama taikyti kaupiamojo vertinimo tipą, kai, orientuojantis į ugdymo(si) laikotarpio pradžioje numatytus ugdymo(si) tikslus, apibendrinami diagnostinio vertinimo rezultatai, mokinio pasirengimas ugdomajai veiklai, aktyvumas, reflektavimas, savarankiškumas, dalyvavimas renginiuose, projektuose ir pan.

49. Įgytų gebėjimų patikrinimo forma gali būti koncertai, parodos, peržiūros, įskaitos, egzaminai ir kt.

50. Mokinių žinios, gebėjimai ir įgūdžiai vertinami pusmečiais, išvedant pusmečių, o metų pabaigoje – metinius pažymius. Vertinimo informacija apie vaiko mokymąsi pateikiama tėvams (globėjams) ne rečiau kaip du kartus per mokslo metus.

51. Dalyko pusmečio įvertinimas fiksuojamas iš visų pusmečio pažymių, skaičiuojant aritmetinį vidurkį ir taikant apvalinimo taisyklę.

52. Mokiniui, besimokančiam pagal pradinio ir pagrindinio ugdymo programas, dalyko metinis įvertinimas fiksuojamas iš I ir II pusmečių pažymių, skaičiuojant jų aritmetinį vidurkį ir taikant apvalinimo taisyklę (pvz., jei I pusmečio pažymys – 7, II pusmečio – 6, tai dalyko metinis įvertinimas – 7).

53. Jei pasibaigus ugdymo procesui mokiniui fiksuotas nepatenkinamas metinis įvertinimas, jam skiriami papildomi darbai. Papildomo darbo įvertinimas laikomas metiniu įvertinimu.

54. Jei mokinys per visą pusmetį neatliko visų užduočių be pateisinamos priežasties, nepademonstravo pasiekimų, numatytų ugdymo bendrosiose programose, mokinio dalyko pusmečio pasiekimai prilyginami žemiausiam 10 balų sistemos įvertinimui „labai blogai“ (1). Jei mokinys neatliko visų vertinimo užduočių dėl svarbių Mokyklos direktoriaus pateisintų priežasčių (pvz., ligos), fiksuojamas įrašas „atleista“.

55. Į aukštesnę klasę keliami mokiniai, turintys teigiamus įvertinimus (nuo 4 iki 10 balų).

56. Mokiniais, turintiems metinius neigiamus įvertinimus iš 1 ar 2 dalykų, Mokytojų tarybos nutarimu skiriami papildomi darbai. Neatlikę papildomų darbų ir negavę teigiamo įvertinimo, mokiniai Mokyklos direktoriaus įsakymu išbraukiami iš mokinių sąrašo.

57. Mokiniai, turintys nepatenkinamus metinius įvertinimus iš 3 ir daugiau dalykų, svarstomi Mokytojų taryboje dėl jų išbraukimo iš mokinių sąrašo.

58. Pirmojo pusmečio pabaigoje muzikos skyriaus mokiniai už pusmetį atsiskaito laisvos formos koncerte, dailės skyriaus mokiniai – viešoje darbų peržiūroje. Antrojo pusmečio pabaigoje muzikos skyriaus mokiniai atsiskaito akademinuose ir kontroliniuose koncertuose ir pamokose, dailės skyriaus mokiniai – viešose dalykų darbų peržiūrose.

59. Mokiniai, baigę pradinio ir pagrindinio muzikinio formalųjį švietimą papildančio ugdymo programos kursą, dailės formalųjį švietimą papildančio ugdymo programos kursą, įvykdę programinius reikalavimus ir įvertinti teigiamais pažymiais, laiko baigiamuosius egzaminus:

– muzikos skyriaus mokiniai – muzikavimo ir solfedžio (raštu ir žodžiu);

– dailės skyriaus mokiniai gina baigiamąjį darbą laisvai pasirinkta tema.

60. Dailės baigiamojo darbo įvertinimas įrašomas į pažymėjimą atskira eilute.

61. Mokiniais, baigusiems programą ir sėkmingai išlaikiusiems baigiamuosius egzaminus, apgynusiems dailės baigiamuosius darbus, Mokytojų tarybos nutarimu ir Mokyklos direktoriaus įsakymu išduodamas Neformaliojo vaikų švietimo pažymėjimas. Pažymėjimo pavyzdinė forma ir pažymėjimų pildymo pavyzdžiai pateikti „Neformaliojo vaikų švietimo pažymėjimo išdavimo tvarkos apraše“ (2023 m. kovo 16 d. Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro įsakymas Nr.V-334). Neformaliojo vaikų švietimo pažymėjimai išduodami Mokinių registro duomenų pagrindu mokiniams, baigusiems neformaliojo vaikų švietimo programą, jei Mokinių registre yra žyma apie jų dalyvavimą neformaliojo vaikų švietimo programoje ir jos baigimą.

62. Mokiniai, pasirinkę muzikos mėgėjų ugdymo programą ir pageidaujantys gauti Neformaliojo vaikų švietimo pažymėjimą, rengiasi ir laiko muzikavimo arba muzikavimo ir solfedžio egzaminus.

63. Muzikos mėgėjų programos mokiniams, baigusiems dalį programos arba visą programą ir nelaikiusiems baigiamųjų egzaminų, išduodama Mokyklos pažyma.

64. Išplėstinio muzikinio ugdymo programos mokiniams, dalyvavusiems konkursuose, koncertinėje – meninėje veikloje, skiriamos 1–2 savaitinės muzikavimo pamokos ir Mokytojų tarybos nutarimu išduodamas nustatyto pavyzdžio Neformaliojo vaikų švietimo pažymėjimas.

65. Išplėstinio muzikinio ugdymo programos mokiniams, tik lankiusiems pamokas, bet nedalyvavusiems konkursuose, koncertinėje-meninėje veikloje, skiriama 1 savaitinė muzikavimo pamoka ir išduodama Mokyklos pažyma apie ugdymosi trukmę ir įvertinimus.

66. Išplėstinio dailės ugdymo programos mokiniams, lankiusiems pasirinktų dailės dalykų pamokas, išduodama Mokyklos pažyma apie ugdymosi programą, trukmę ir įvertinimus.

SUDERINTA

Palangos Stasio Vainiūno meno mokyklos tarybos
2024 m. birželio 10 d. protokolu Nr. V5-4

SUDERINTA

Palangos miesto savivaldybės mero
2024 m. rugpjūčio 20 d. potvarkiu
Nr. (2.1E)M1-558

PRADINIO MUZIKINIO FORMALŪJŲ ŠVIETIMĄ PAPILDANČIO UGDYMO PROGRAMA

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Pradinio muzikinio formalųjų švietimą papildančio ugdymo programos (toliau – Programos) paskirtis – užtikrinti formalųjų švietimą papildančio ugdymo kokybę.
2. Programos trukmė – 3 metai.
3. Rekomenduojamas vidutinis mokinių skaičius grupėje – 10. Minimalus mokinių skaičius klasės grupėje – 8, maksimalus – 15. Meno mokyklos klasėje, kurios ugdymas vyksta Šventosios pagrindinės mokykloje, minimalus mokinių skaičius – 5.
4. Programai įgyvendinti rekomenduojama mokymosi aplinka ir mokymosi priemonės:
  - 4.1. mokinio pasirinktas muzikos instrumentas, fortepijonas arba pianinas, garso klausymosi įranga, metronomas, pagal mokyklos galimybes – kompiuteris su interneto prieiga;
  - 4.2. grupinių užsiėmimų patalpose – fortepijonas ar pianinas, magnetinė lenta, garso klausymosi ir vaizdo įranga.

II SKYRIUS PROGRAMOS TIKSLAS, UŽDAVINIAI, STRUKTŪRA IR DERMĖ SU KITOMIS MUZIKINIO UGDYMO PROGRAMOMIS

5. Programos tikslas – suteikti mokiniui pradinės muzikos žinias, bendrųjų ir dalykinių muzikinių kompetencijų, ugdyti muzikavimo gebėjimus ir įgūdžius.
6. Programos uždaviniai:
  - 6.1. plėtoti mokinių meninius ir kūrybinius gebėjimus;
  - 6.2. sudaryti mokiniams galimybę rinktis savo poreikius, gebėjimus atitinkančias muzikinio ugdymo formas;
  - 6.3. formuoti muzikos atlikimo įgūdžius ir gebėjimą naudotis muzikos kalbos priemonėmis;
  - 6.4. tenkinti pažinimo ir individualios muzikinės raiškos poreikius, ugdyti muzikalumą.
7. Mokiniui privalomi yra trys branduolio dalykai. Programos branduolį sudaro šie dalykai:
  - 7.1. muzikavimas;
  - 7.2. solfedžio;
  - 7.3. ansamblis, antrasis muzikos instrumentas arba choras, kuriuos siūlo mokykla, atsižvelgdama į muzikavimo dalyko turinį:
    - 7.3.1. Liaudies instrumentų klasių mokiniams pradinio muzikinio programos branduolį sudaro šie dalykai: muzikavimas, solfedžio, choras 1 klasėje, choras arba ansamblis 2 klasėje, o nuo 3 klasės – ansamblis (orkestras);
    - 7.3.2. Styginių instrumentų (smuiko, violončelės) mokiniams pradinio muzikinio programos branduolį sudaro šie dalykai: muzikavimas, solfedžio, choras 1 klasėje, o nuo 2 klasės – ansamblis;
    - 7.3.3. Gitaros klasių mokiniams pradinio muzikinio programos branduolį sudaro šie dalykai: muzikavimas, solfedžio, choras 1–2 klasėje, choras arba ansamblis 3 klasėje;

7.3.4. Fortepijono klasių mokiniams pradinio muzikinio ugdymo programos branduolį sudaro šie dalykai: muzikavimas, solfedžio, choras. Atskirais atvejais, jeigu mokiniai ruošiasi atsakingiems renginiams, konkursams, festivaliams – vietoje choro – ansamblis;

7.3.5. Pučiamųjų instrumentų klasių mokiniams pradinio muzikinio ugdymo programos branduolį sudaro šie dalykai: muzikavimas, solfedžio, choras 1 ir 2 klasėje, o nuo 3 klasės – ansamblis arba choras;

7.3.6. Chorinio dainavimo klasių mokiniams pradinio muzikinio ugdymo programos branduolį sudaro šie dalykai: muzikavimas, solfedžio, antrasis instrumentas ir choras.

8. Mokykla siūlo šiuos pasirenkamuosius dalykus: antrasis muzikos instrumentas, ansamblis, choras, orkestras, balso lavinimas, dailė.

9. Ugdymo programų įgyvendinimui valandos per savaitę skiriamos:

Dalykas/mokymosi metai	1 m. m.	2 m. m.	3 m. m.
Branduolio dalykai:			
Muzikavimas	2	2	2
Solfedžio	2	2	2
Choras arba ansamblis	1–2	1–3	1–3
Antrasis muzikos instrumentas fortepijonas (chorinio dainavimo programos mokiniams)	1	1	1
Pasirenkamieji muzikinio ugdymo dalykai:			
Choras	0–2	0–3	0–3
Balso lavinimas (individuali pamoka chorinio dainavimo klasių mokiniams ir išskirtiniais atvejais, mokytojams rekomenduojant, kitiems mokiniams)	0,5–2	0,5–2	0,5–2
Antrasis muzikos instrumentas	0	0	0–1
Orkestras	0	0	0–1
Ansamblis, dailė	0–1	0–1	0–1

10. Programą baigusiems mokiniams rekomenduojama muzikinį ugdymą tęsti, renkantis pagrindinio muzikinio formalųjį švietimą papildančio ugdymo programą arba kitą muzikinio neformaliojo vaikų švietimo programą.

III SKYRIUS MUZIKAVIMAS

11. Muzikavimo paskirtis – suteikti mokiniui pasirinkto vokalinio arba instrumentinio muzikavimo pradmenis.

12. Muzikavimo tikslas – puoselėjant individualumą ir prigimtines galias, padėti mokiniams įgyti vokalinio arba instrumentinio muzikavimo žinių ir įgūdžių, reikalingų kūrybiškumui atskleisti.

13. Muzikavimo uždaviniai:

13.1. atskleisti muzikinius gebėjimus, puoselėjant prigimtinių vaiko muzikalumą;

13.2. formuoti taisyklingo instrumento valdymo ir laikysenos įgūdžius;

13.3. pažinti muzikinės kalbos priemones;

13.4. skatinti emocinius, kūrybinius išgyvenimus, improvizacinius gebėjimus ir aktyvų dalyvavimą muzikinėje veikloje.

14. Muzikavimą sudaro trys veiklos sritys:

14.1. muzikavimo atlikimo įgūdžių įvaldymas;

14.2. muzikos kūrinių interpretavimas;

14.3. muzikos atlikėjo raiška socialinėje kultūrinėje aplinkoje.

15. Muzikavimo mokymo trukmė – 3 metai.

16. Siūloma muzikuoti dainuojant arba vienu iš šių muzikos instrumentų:

16.1. fortepijonu;

16.2. styginiu instrumentu: smuiku, violončele, gitara;
 16.3. akordeonu;
 16.4. liaudies instrumentu: kanklėmis, birbyne, lumzdeliu, skrabalais;
 16.5. mediniu pučiamuoju instrumentu: klarnetu, fleita, saksofonu;
 16.6. variniu pučiamuoju instrumentu: trimitu, trombonu, valtorna, baritonu, tenoru, eufonija ir kt.

17. Muzikavimo mokymas:

17.1. muzikavimo pamokos yra individualios;

17.2. rekomenduojama mokytis 2 valandas per savaitę;

17.3. muzikuoti pučiamuoju instrumentu rekomenduojama pradėti nuo išilginės fleitos ir, atsižvelgiant į mokinio brandą, pereiti prie pasirinkto pučiamojo muzikos instrumento;

17.4. muzikavimas, pasirinkus chorinį dainavimą, vyksta mokantis grupėje. Rekomenduojama skirti po 2 valandas per savaitę. 2 valandas per savaitę rekomenduojama skirti jungtiniam jaunučių chorui.

17.5. muzikavimui mokytis (išskyrus muzikavimą fortepijonu, gitara ir akordeonu) rekomenduojama numatyti 0,5 valandos per savaitę koncertmeisteriui.

18. Muzikavimo mokinių pasiekimai:

18.1. Veiklos sritis – muzikos atlikimo įgūdžių įvaldymas	
Nuostata – įgyti pradinis muzikavimo įgūdžius.	
Esminis gebėjimas – perskaityti ir teisingai atlikti muzikinį tekstą.	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
18.1.1. pažinti muzikinį raštą ir galėti jį perskaityti, naudojant muzikos instrumentą arba dainuojant:	18.1.1.1. pažinti natas, žinoti jų pavadinimus; 18.1.1.2. žinoti garsų ar pauzių trukmę; 18.1.1.3. žinoti pagrindinius dinamikos ženklus;
18.1.2. taisyklingai sėdint/stovint, išgauti kokybišką garsą:	18.1.2.1. žinoti taisyklingos sėdėsenos/laikysenos reikalavimus; 18.1.2.2. nusakyti ir pademonstruoti taisyklingo garso išgavimo principus ar kvėpavimo elementus, pirštuotę; 18.1.2.3. įvardinti muzikos instrumento priežiūros reikalavimus;
18.2. Veiklos sritis – muzikos kūrinių interpretavimas	
Nuostata – suprasti ir išraiškingai atlikti muzikinį tekstą.	
Esminis gebėjimas – muzikinės veiklos metu taikyti išraiškos priemonės muzikos kūrinio atskleidimui.	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
18.2.1. atlikti skirtingo charakterio nesudėtingos faktūros kūrinius, perteikiant jų emocijas, charakterį, nuotaiką:	18.2.1.1. paaiškinti kūrinio struktūrinius elementus (motyvas, frazė, sakiny), formą ir naudojamus interpretacijos ženklus;
18.2.2. atliekant kūrinius laikytis tempo, dinamikos, artikuliacijos nuorodų:	18.2.2.1. įvardyti kūrinyje panaudotus tempo, dinamikos, artikuliacijos ženklus; 18.2.2.2. paaiškinti kūrinyje esančių išraiškos priemonių atlikimo ypatumus;
18.3. Veiklos sritis – muzikos atlikėjo raiška socialinėje kultūrinėje aplinkoje	
Nuostata – dalyvauti klasės, mokyklos koncertuose ir kituose renginiuose.	
Esminis gebėjimas – atlikti nesudėtingą programą klausytojams.	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas

18.3.1. dalyvauti mokyklos koncertuose ir kituose kultūriniuose muzikiniuose renginiuose, festivaliuose bei konkursuose:	18.3.1.1. atlikti pasirinktą ar numatytą koncertinį numerį klasės ar mokyklos koncerte; 18.3.1.2. mokytis sceninės kultūros, skirti dėmesio aprangai ir elgsenai scenoje; 18.3.1.3. mokytis susikaupti, nesijaudinti pamokoje ir pasirodymo metu;
18.3.2. taikant sutartus kriterijus, įvertinti savo ir kitų pasirodymus:	18.3.2.1. įvardyti kūrinio atlikimo vertinimo kriterijus; 18.3.2.2. sugebėti apibūdinti ir vertinti savo ir klasės draugų grojimą (išskiriant teigiamas ir neigiamas atlikimo puses).

19. Rekomenduojama muzikavimo turinio apimtis:

19.1. muzikos kūrinių atlikimo technikos lavinimo pratybos – instrumento ir pagrindinių garso išgavimo būdų pažinimas, taisyklinga laikysena, judesių koordinavimas, kvėpavimas, intonavimas, ritminis tikslumas;

19.2. muzikos kūrinių interpretavimas – nesudėtingų muzikos kūrinių formų pagrindinių sintaksinių elementų, nuotaikos, dinaminio plano apibūdinimas ir atlikimas;

19.3. muzikos atlikėjo raiška socialinėje kultūrinėje aplinkoje – kūrinių viešas atlikimas ir įsivertinimas, sceninės patirties pradmenys;

19.4. rekomenduojamas kūrinių skaičius per mokymosi metus:

Muzikos instrumentas	Mokymosi metai	Kūrinių skaičius per mokymosi metus			
		Stambios formos kūriniai	Polifoniniai kūriniai	Pjesės, dainos	Etudai, vokalizai
Fortepijonas	1	0–2	0–2	8–12	4–6
	2–3	1–3	1–3	4–8	4–6
Styginiai instrumentai	1	0–1	–	8–12	4–6
	2–3	1–2	–	4–7	4–8
Liaudies instrumentai	1	–	–	4–5	1–4
	2–3	0–2	–	4–8	1–4
Pučiamieji instrumentai	1	–	–	4–12	4–8
	2–3	0–2	–	4–6	4–8
Akordeonas	1	–	–	10–12	4–6
	2–3	0–2	1–2	4–6	4–6
Chorinis dainavimas	1	–	–	8–12	4–6
	2–3	0–2	1–2	4–6	4–6

IV SKYRIUS SOLFEDŽIO

20. Solfedžio paskirtis – sudaryti palankias sąlygas sistemiškai plėtoti mokinio prigimtinius bendruosius muzikinius gebėjimus, suteikti bendrųjų ir muzikinių kompetencijų.

21. Solfedžio tikslas – lavinti prigimtinius bendruosius muzikinius gebėjimus – ritmo, dermės, intonavimo pojūtį, klausą, muzikinę atmintį, padėti įgyti pradinį muzikinį raštingumą.

22. Solfedžio uždaviniai:

22.1. formuoti intonavimo įgūdžius;

22.2. lavinti metrinės pulsacijos bei ritmikos santykio pojūtį ir suvokimą;

22.3. išmokti pagrindinius muzikinio rašto elementus ir gebėti juos pritaikyti, užrašant iš klausos žinomą ar savo sukurtą muzikos melodiją;

22.4. žadinti domėjimąsi muzika bei kitomis kultūros formomis, ugdant mokinių muzikinį skonį, skatinant mąstymą ir emocijas.

23. Solfedžio sudaro trys veiklos sritys:

23.1. intonavimas;

23.2. ritmavimas;

23.3. muzikos tekstų klausymasis, atpažinimas ir užrašymas.

24. Solfedžio mokymo trukmė – 3 metai.

25. Solfedžio mokymas:

25.1. solfedžio pamokos vyksta mokantis grupėje;

25.2. rekomenduojama mokytis 2 valandas per savaitę;

25.3. siūloma pamokose naudoti informacines technologijas.

26. Mokinių pasiekimai:

26.1. Veiklos sritis – intonavimas	
Nuostata – intonuoti atliekamą muziką.	
Esminis gebėjimas – intonuoti melodijas mažoro ir minoro natūraliose dermėse.	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
26.1.1. Formuoti taisyklingą laikyseną, kvėpavimo ir garso tikslumo įgūdžius:	26.1.1.1. taisyklingai kvėpuoti, tarti skiemenis, žinoti taisyklingos laikysenos reikalavimus; 26.1.1.2. suprasti „intonavimo“ bei „derėjimo“ terminus;
26.1.2. Tiksliai ir išraiškingai solfedžiuoti vienbalses melodijas:	26.1.2.1. solfedžiuojant diriguoti arba pulsuoti; 26.1.2.2. išlaikyti pasirinktą tempą;
26.1.3. Dainuoti mažoro ir minoro dermes skirtingose tonacijose:	26.1.3.1. apibūdinti mažoro ir minoro dermes, išvardinti pastovius ir nepastovius dermės laipsnius; 26.1.3.2. gebėti sudaryti T, S, D nuo garso arba tonacijoje;
26.2. Veiklos sritis – ritmavimas	
Nuostata – siekti ritmavimo tikslumo, suprasti šio tikslumo svarbą muzikoje.	
Esminis gebėjimas – atpažinti bei atlikti įvairius ritminius darinius.	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
26.2.1. atpažinti garsų trukmes:	26.2.1.1. žinoti natų ir pauzių trukmes; 26.2.1.2. vartoti „garsų trukmės“ ir „taktavimo“ sąvokas;
26.2.2. perskaityti ir atlikti ritminius darinius:	26.2.2.1. išlaikyti pasirinktą tempą;
26.2.3. sukurti ir atlikti paprastus ar sudėtingesnius ritmo darinius:	26.2.3.1. sukurti ir atlikti ritmo motyvus ir sakinius;
26.3. Veiklos sritis – muzikos teksto klausymasis, atpažinimas ir užrašymas	
Nuostata – pritaikyti teorines muzikos žinias.	
Esminis gebėjimas – klausia atpažinti, apibūdinti ir užrašyti skambantį muzikinį tekstą.	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
26.3.1. klausia atpažinti ir apibūdinti klausomų muzikos tekstų savybes:	26.3.1.1. įvardyti muzikos teksto metrą, dermę; 26.3.1.2. naudojantis muzikiniais terminais ir sąvokomis, apibūdinti klausomą kūrinį; 26.3.1.3. nustatyti ir įvardyti girdėto kūrinio žanrą, atlikėjus;
26.3.2. klausia atpažinti ir užrašyti girdėtą arba sukurtą vienbalsę melodiją ir ritmą:	26.3.2.1. naudoti muzikos užrašymo ženklus ir galėti paaiškinti jų reikšmes;

27. Rekomenduojama solfedžio turinio apimtis:
- 27.1. intonavimas ir solfedžiavimas:
- 27.1.1. vienbalsių melodijų, liaudies ir autorinių dainų dainavimas;
- 27.1.2. dermės laipsnių intonavimas, mažorinių ir minorinių gamų dainavimas iki 3 ženklų;
- 27.1.3. natų skaitymas smuiko (a–f2) ir boso raktuose;
- 27.1.4. harmoniniai ir melodiniai intervalai dermėje nuo 1 iki 8 gr.;
- 27.1.5. kvintakordų T, S, D sudarymas ir dainavimas dermėje;
- 27.2. ritmavimas:
- 27.2.1. natos ir pauzės (perskaito ir atlieka);
- 27.2.2. paprastieji metrai, ritmo ostinato melodijai, priešaktis ir užtaktis, sinkopė, ritminis kanonas, naudojama kūno ir instrumentinė perkusija;
- 27.3. muzikos tekstų klausymasis, atpažinimas ir užrašymas:
- 27.3.1. elementarūs ritminiai ar melodiniai sakinio ar periodo trukmės diktantai paprastuose metruose, tonacijose iki 3 ženklų;
- 27.3.2. nesudėtingų melodinių ir ritminių frazių kūrimas ir užrašymas, panaudojant įprastus būdus bei informacines kompiuterines technologijas.

V SKYRIUS ANSAMBLIS

28. Ansamblio paskirtis – ugdyti bendruosius muzikavimo gebėjimus ir suteikti ansamblinio muzikavimo patirtį.
29. Ansamblio tikslas – puoselėjant individualumą ir prigimtines galias, padėti mokiniams įgyti vokalinio arba instrumentinio muzikavimo ansamblinio muzikavimo žinių ir įgūdžių, kurių reikia atsiskleisti kūrybiškumui ir artistiškumui.
30. Ansamblio uždaviniai:
- 30.1. pažinti ansamblinių kūrinių repertuarą, ugdyti ansamblinio muzikavimo įgūdžius;
- 30.2. ugdyti mokinių artistiškumą, kausti sceninės kultūros patirtį;
- 30.3. skatinti mokinius kūrybiškai pritaikyti muzikavimo pamokose įgytas žinias ir gebėjimus;
- 30.4. sudaryti galimybes mokinių iniciatyvai ir aktyvumui, pasirenkant ansamblio sudėtį ir repertuarą.
31. Ansamblio veiklos sritys:
- 31.1. ansamblio pojūčio ugdymas;
- 31.2. kūrinių interpretavimas ansamblyje;
- 31.3. atlikėjo raiška socialinėje kultūrinėje aplinkoje.
32. Ansamblio mokymosi trukmė – nuo 1 iki 2 metų.
33. Ansambliai gali būti:
- 33.1. tradicinės sudėties (sudaryti iš tos pačios rūšies instrumentų arba balsų):
- 33.1.1. vokaliniai ansambliai (2, 3, 4, 6, 8, 12 mokinių);
- 33.1.2. kameriniai ansambliai (fortepijonas ir kiti styginiai arba pučiamieji instrumentai (smuikas, violončelė, triūba ir kt.)) (2, 3, 4, 6 mokiniai);
- 33.1.3. styginių instrumentų ansambliai (smuikininkų, gitaristų ir kt.);
- 33.1.4. pučiamųjų instrumentų ansambliai;
- 33.1.5. liaudies instrumentų ansambliai (kanklininkų, birbynininkų);
- 33.1.6. akordeonininkų ansamblis (orkestras);
- 33.2. netradicinės sudėties ansambliai (sudaryti iš skirtingų rūšių instrumentų arba balsų).
34. Ansamblio mokymas:

34.1. mokomasi nuo antrų – trečių mokymo metų, rekomenduojama 1 valandą per savaitę;

34.2. didesnės sudėties kelių balsų ansambliams (orkestrams) rekomenduojama 1–2 valandas per savaitę skirti jungtinėms repeticijoms;

34.3. tobulinami mokinių skaitymo iš lapo gebėjimai, ugdomas poreikis savarankiškam individualiam darbui, repetavimui grupėje, komunikavimui ir bendravimui;

34.4. žadinama mokinio kūrybinė iniciatyva ir vaizduotė, plečiamas muzikinis akiratis;

34.5. atliekant kūrinius, pagrindinis dėmesys skiriamas teksto skaitymo įgūdžiams, ritminės pulsacijos, intonavimo tikslumo lavinimui ir kūrinių interpretavimui ansamblyje;

34.6. mokiniai mokomi derinti veiksmus su kitais atlikėjais;

34.7. mokymui numatomos koncertmeisterio valandos (0–1 val.).

35. Mokinių pasiekimai:

35.1. Veiklos sritis – ansamblio pojūčio ugdymas	
Nuostata – įgyti muzikavimo ansamblyje patirties.	
Esminis gebėjimas – sukurti bendrą meninį rezultatą ansamblyje kartu su kitais atlikėjais.	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
35.1.1. perteikti muzikos kūrinio nuotaiką:	34.1.1.1. apibūdinti kūrinio charakterį, dinamiką;
35.1.2. stilingai atlikti muzikos kūrinį:	34.1.2.1. apibūdinti kūrinio tematiką, stiliaus ir žanro ypatumus;
35.1.3. derinti savo veiksmus su kitų ansamblio dalyvių veiksmais:	34.1.3.1. apibūdinti ir aptarti savo ir kitų atlikėjų interpretaciją;
35.2. Veiklos sritis – kūrinių interpretavimas ansamblyje	
Nuostata – tobulinti muzikinio bendradarbiavimo gebėjimą.	
Esminis gebėjimas – išraiškingai interpretuoti ansamblinės muzikos kūrinius.	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
35.2.1. atlikti savo partiją ansamblyje:	34.2.1.1. nusakyti kūrinio metrą, tempą; 34.2.1.2. paaiškinti atlikimo štrichus;
35.2.2. raiškiai perteikti kūrinių emocijas:	34.2.2.1. žinoti muzikos kalbos elementus;
35.2.3. klausyti ir kontroliuoti savo bei kitų atlikimą:	34.2.3.1. girdėti kitų ansamblio dalyvių balsus ar instrumentus;
35.3. Veiklos sritis – muzikinė raiška socialinėje kultūrinėje aplinkoje	
Nuostata – dalyvauti koncertuose (pasirodymuose) scenoje.	
Esminis gebėjimas – atlikti parengtą ansamblio programą koncerte.	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
35.3.1. scenoje atlikti ansamblio koncertinę programą:	34.3.1.1. tinkamai elgtis scenoje; 34.3.1.2. kokybiškai atlikti savo partiją;
35.3.2. dalyvauti muzikiniuose renginiuose:	34.3.2.1. gebėti pristatyti ansamblio koncertinę veiklą.

36. Rekomenduojama ansamblio turinio apimtis:

36.1. ansamblio pojūčio lavinimas – sceninės patirties pradmenys, gebėjimas girdėti ir vertinti save ir kitus ansamblio dalyvius;

36.2. muzikos kūrinių interpretavimas – nesudėtingų muzikos kūrinių formų pagrindinių sintaksinių elementų, nuotaikos, dinaminio plano apibūdinimas ir atlikimas;

36.3. muzikos atlikėjo raiška socialinėje kultūrinėje aplinkoje – kūrinių viešas atlikimas ir įsivertinimas, sceninės patirties pradmenys;

36.4. rekomenduojamas kūrinių skaičius per mokymosi metus – 2–6 kūriniai.

VI SKYRIUS ANTRASIS MUZIKOS INSTRUMENTAS

37. Antrojo muzikos instrumento paskirtis – ugdyti bendruosius muzikavimo gebėjimus ir suteikti antrojo muzikos instrumento muzikavimo patirtį.

38. Antrojo muzikos instrumento tikslas – puoselėjant individualumą ir prigimtinės galias, padėti mokiniams įgyti antrojo muzikos instrumento muzikavimo žinių ir įgūdžių.

39. Antrojo muzikos instrumento uždaviniai:

39.1. sudaryti galimybes muzikavimą styginiais, liaudies, pučiamaisiais instrumentais ar dainavimą pasirinkusiems mokiniams pažinti klavišinius (ar kitus) instrumentus;

39.2. ugdyti mokinių pradinius grojimo antruoju muzikos instrumentu įgūdžius ir atskleisti jo pritaikymo galimybes;

39.3. skatinti mokinių iniciatyvą ir kūrybiškumą.

40. Antrojo muzikos instrumento veiklos sritys:

40.1. grojimo antruoju muzikos instrumentu įgūdžių ugdymas;

40.2. muzikos kūrinių interpretavimas;

40.3. muzikinė raiška socialinėje kultūrinėje aplinkoje.

41. Antrojo muzikos instrumento mokymosi trukmė – nuo 1 iki 3 metų.

42. Antrojo muzikos instrumento mokymasis:

42.1. pagrindiniu antruoju muzikos instrumentu rekomenduojamas fortepijonas; atsižvelgiant į mokyklos tradicijas ir turimas mokymo priemones, mokinio pasirinkimą, mokykla gali siūlyti ir kitą instrumentą;

42.2. mokiniams, muzikavimo dalyku pasirinkusiems chorinį dainavimą, antrasis muzikos instrumentas (forteepijonas) yra branduolio dalykas ir privalomas nuo 1 klasės;

42.3. antrojo muzikos instrumento mokoma nuo trečių mokymo metų, rekomenduojama kartą per savaitę po 1 valandą;

42.4. mokomasi individualiai.

43. Mokinių pasiekimai:

43.1. Veiklos sritis - grojimo antruoju muzikos instrumentu įgūdžių ugdymas	
Nuostata – įgyti muzikavimo antruoju instrumentu patirties.	
Esminis gebėjimas – atlikti nesudėtingą muzikinį kūrinių antruoju instrumentu.	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
43.1.1. įgyti pradinius grojimo antruoju muzikos instrumentu įgūdžius:	43.1.1.1. nusakyti kūrinio metra, tempą; 43.1.1.2. pažinti atlikimo štrichus; 43.1.1.3. suvokti kūrinio tematiką;
43.1.2. perteikti kūrinio nuotaiką:	43.1.2.1. apibūdinti kūrinio tematiką, emocinę būseną;
43.2. Veiklos sritis – muzikos kūrinių interpretavimas	
Nuostata – siekti pajauti kūrinio keliamas menines emocijas.	
Esminis gebėjimas – išraiškingai interpretuoti nesudėtingos faktūros muzikos kūrinius.	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
43.2.1. žinoti muzikos kalbos elementus:	43.2.1.1. apibūdinti kūrinio stilių, tematiką, turinį
43.2.2. raiškiai perteikti kūrinių emocijas:	43.2.2.1. pažinti ir nusakyti dinامينius ženklus; 43.2.2.2. apibūdinti ir aptarti savo atliekamo kūrinio interpretaciją;
43.3. Veiklos sritis - muzikinė raiška socialinėje kultūrinėje aplinkoje	
Nuostata – dalyvauti koncertuose pasirodymuose scenoje.	
Esminis gebėjimas – atlikti pasirinktu instrumentu programą koncerte.	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
43.3.1. kultūringai elgtis scenoje:	43.3.1.1. suvokti atlikėjo sceninio elgesio taisykles;

43.3.2. dalyvauti mokyklos muzikiniuose renginiuose:	43.3.2.1. koncertuoti mokykloje, mieste; 43.3.2.2. sceninės kultūros lavinimas;
43.3.3. pritaikyti grojimo antruoju instrumentu įgūdžius kitose srityse:	43.3.3.1. nurodyti, kurioms pamokoms pasiruošti padeda grojimas antruoju instrumentu.

44. Rekomenduojama antrojo muzikos instrumento turinio apimtis:

44.1. muzikos kūrinių atlikimo technikos lavinimo pratybos – instrumento ir pagrindinių garso išgavimo būdų pažinimas, taisyklinga laikysena, judesių koordinavimas, kvėpavimas, intonavimas, ritminis tikslumas;

44.2. muzikos kūrinių interpretavimas – nesudėtingų muzikos kūrinių formų pagrindinių sintaksinių elementų, nuotaikos, dinaminio plano apibūdinimas ir atlikimas;

44.3. muzikos atlikėjo raiška socialinėje kultūrinėje aplinkoje – kūrinių viešas atlikimas ir įsivertinimas, sceninės patirties pradmenys;

44.4. rekomenduojamas kūrinių skaičius per mokymosi metus – 4–6 skirtingo charakterio kūriniai.

VII SKYRIUS CHORAS

45. Choro paskirtis – ugdyti bendruosius muzikavimo gebėjimus ir užtikrinti visapusišką muzikinį ugdymą ir suteikti vokalinio muzikavimo patirtį.

46. Choro tikslas – tobulinti vokalius gebėjimus ir padėti mokiniams įgyti chorinio dainavimo žinių ir įgūdžių.

47. Choro uždaviniai:

47.1. sudaryti galimybes instrumentinį muzikavimą pasirinkusiems mokiniams lavinti vokalinio muzikavimo gebėjimus;

47.2. pažinti chorinių kūrinių repertuarą ir formuoti chorinio dainavimo įgūdžius;

47.3. ugdyti mokinių artistiškumą ir ansamblišumą, didinti sceninės kultūros patirtį;

47.4. skatinti mokinius kūrybiškai pritaikyti kitų dalykų pamokose įgytas žinias ir gebėjimus.

48. Veiklos sritys:

48.1. chorinio dainavimo įgūdžių formavimas;

48.2. chorinių kūrinių interpretavimas;

48.3. atlikėjo raiška socialinėje kultūrinėje aplinkoje.

49. Choro mokymosi trukmė – nuo 1 iki 3 metų.

50. Choro mokymas:

50.1. mokomasi grupėje. Rekomenduojama mokytis 1 val. per savaitę;

50.2. jungtiniam jaunučių chorui rekomenduojama mokytis 1–2 valandas per savaitę;

50.3. parenkant repertuarą, rekomenduojama atsižvelgti į mokinių amžiaus ir balso ypatumus;

50.4. plėtojami sceninės kultūros meninio interpretavimo, kūrybiškumo įgūdžiai, aktyviai dalyvaujant muzikinėje veikloje;

50.5. numatomos koncertmeisterio valandos (1 val. jaunučių chorui).

51. Mokinių pasiekimai:

51.1. Veiklos sritis – chorinio dainavimo įgūdžių formavimas	
Nuostata – įgyti vokalinio muzikavimo patirties.	
Esminis gebėjimas – atlikti jaunučių choro repertuaro kūrinius.	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
51.1.1. formuoti taisyklingą kvėpavimą ir tobulinti vokalius įgūdžius:	51.1.1.1. pademonstruoti taisyklingo kvėpavimo ir garso formavimo ypatumus ir garso išgavimo būdus;

51.1.2. dainuojant taisyklingai atlikti muzikos kalbos elementus:	51.1.2.1. atpažinti ir nusakyti muzikos kalbos elementus ir išraiškos priemones;
51.2. Veiklos sritis – chorinių kūrinių interpretavimas	
Nuostata – atskleisti chorinio kūrinio interpretacinį sumanymą.	
Esminis gebėjimas – išraiškingai interpretuoti jaunučių choro repertuaro kūrinius.	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
51.2.1. stilingai atlikti chorinės muzikos kūrinį:	51.2.1.1. apibūdinti kūrinio tematiką, stiliaus ir žanro ypatumus;
51.2.2. perteikti muzikos kūrinio charakterį:	51.2.2.1. apibūdinti kūrinio nuotaiką ir dinamiką;
51.3. veiklos sritis – atlikėjo raiška socialinėje kultūrinėje aplinkoje	
Nuostata – dalyvauti koncertinėje veikloje.	
Esminis gebėjimas – parengti koncertinę programą.	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
51.3.1. kultūringai elgtis scenoje:	51.3.1.1. suvokti atlikėjo sceninio elgesio taisykles;
51.3.2. dalyvauti mokyklos muzikiniuose renginiuose:	51.3.2.1. koncertuoti mokykloje, mieste; 51.3.2.2. žinoti sceninės kultūros reikalavimus;
51.3.3. pritaikyti dainavimo įgūdžius kitose srityse:	51.3.3.1. nurodyti, kurioms pamokoms pasiruošti padeda dainavimas.

52. Rekomenduojama choro turinio apimtis:

52.1. chorinio dainavimo įgūdžių formavimas – dainavimo technikos lavinimo pratybos;

52.2. chorinių kūrinių interpretavimas – nesudėtingų chorinių kūrinių formų pagrindinių sintaksinių elementų, nuotaikos, dinaminio plano apibūdinimas ir atlikimas;

52.3. muzikos atlikėjo raiška socialinėje kultūrinėje aplinkoje – chorinių kūrinių viešas atlikimas ir įsivertinimas, sceninės patirties pradmenys;

52.4. rekomenduojamas kūrinių skaičius per mokymosi metus – 4–8 skirtingo charakterio kūriniai.

PAGRINDINIO MUZIKINIO FORMALŪJŲ ŠVIETIMĄ PAPILDANČIO UGDYMO PROGRAMA

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Pagrindinio muzikinio formalųjų švietimą papildančio ugdymo programos (toliau – Programa) paskirtis – užtikrinti formalųjų švietimą papildančio ugdymo kokybę.
2. Programą rekomenduojama rinktis mokiniams, baigusiems pradinio muzikinio formalųjų švietimą papildančio ugdymo programą.
3. Programos trukmė – 4 metai.
4. Rekomenduojamas vidutinis mokinių skaičius grupėje – 10. Minimalus mokinių skaičius klasės grupėje – 8, maksimalus – 15. Meno mokyklos klasėje, kurios ugdymas vyksta Šventosios pagrindinės mokykloje, minimalus mokinių skaičius – 5.
5. Programai įgyvendinti rekomenduojama mokymosi aplinka ir mokymosi priemonės:
  - 5.1. mokinio pasirinktas muzikos instrumentas, fortepijonas arba pianinas, garso klausymosi įranga, metronomas, kompiuteris su interneto prieiga;
  - 5.2. grupinių užsiėmimų patalpose – fortepijonas ar pianinas, magnetinė lenta, garso klausymosi ir vaizdo demonstravimo įranga.

II SKYRIUS PROGRAMOS TIKSLAS, UŽDAVINIAI, STRUKTŪRA IR DERMĖ SU KITOMIS MUZIKINIO UGDYMO PROGRAMOMIS

6. Programos tikslas – sistemiškai plėsti mokinių muzikos srities žinias, stiprinti muzikavimo gebėjimus ir įgūdžius ir suteikti bendrųjų ir dalykinių muzikinių kompetencijų.
7. Programos uždaviniai:
  - 7.1. sudaryti mokiniams galimybę plėtoti jų poreikius bei meninius ir kūrybinius gebėjimus atitinkančias muzikinio ugdymo formas;
  - 7.2. gilinti muzikos atlikimo įgūdžius ir gebėjimą naudotis muzikos kalbos priemonėmis;
  - 7.3. tenkinti pažinimo ir individualios muzikinės raiškos poreikius, ugdyti muzikalumą.
8. Mokiniui privalomi yra branduolio dalykai. Programos branduolį sudaro šie dalykai:
  - 8.1. muzikavimas;
  - 8.2. solfedžio;
  - 8.3. muzikos istorija;
  - 8.4. ansamblis arba choras, kuriuos siūlo mokykla, atsižvelgdama į muzikavimo turinį, antrasis muzikos instrumentas, balso lavinimas:
    - 8.4.1. Liaudies instrumentų klasių mokiniams pagrindinio muzikinio ugdymo programoje muzikinio programos branduolį sudaro šie dalykai: muzikavimas, solfedžio, muzikos istorija, ansamblis arba choras;
    - 8.4.2. Styginių instrumentų (smuiko, violončelės) mokiniams pagrindinio muzikinio ugdymo programoje muzikinio programos branduolį sudaro šie dalykai: muzikavimas, solfedžio, muzikos istorija, ansamblis;
    - 8.4.3. Gitaros klasių mokiniams pagrindinio muzikinio ugdymo programoje muzikinio programos branduolį sudaro šie dalykai: muzikavimas, solfedžio, muzikos istorija, ansamblis arba choras;

8.4.4. Fortepijono klasių mokiniams pagrindinio muzikinio ugdymo programoje muzikinio programos branduolį sudaro šie dalykai: muzikavimas, solfedžio, muzikos istorija, choras. Atskirais atvejais, jeigu mokiniai ruošiasi atsakingiems renginiams, konkursams, festivaliams – vietoje choro – ansamblis;

8.4.5. Pučiamųjų instrumentų klasių mokiniams pagrindinio muzikinio ugdymo programoje muzikinio programos branduolį sudaro šie dalykai: muzikavimas, solfedžio, muzikos istorija, ansamblis arba choras;

8.4.6. Chorinio dainavimo klasių mokiniams pagrindinio muzikinio ugdymo programoje muzikinio programos branduolį sudaro šie dalykai: muzikavimas, solfedžio, muzikos istorija, antrasis instrumentas, balso lavinimas, choras.

9. Mokykla siūlo šiuos pasirenkamuosius dalykus: antrasis muzikos instrumentas, ansamblis, choras, orkestras, balso lavinimas, chorinis dainavimas ir partitūrų skaitymas (individuali pamoka chorinio dainavimo 7 klasės mokiniams), improvizacijos pagrindai, dailė ir kt.

10. Programą baigusiems mokiniams rekomenduojama tęsti muzikinį ugdymą, renkantis išplėstinio muzikinio ugdymo programą. Ugdymo programų įgyvendinimui valandos per savaitę skiriamos:

Dalykas/mokymosi metai	1 m. m.	2 m. m.	3 m. m.	4 m. m.
Branduolio dalykai:				
Muzikavimas	2	2	2	2
Muzikavimas (chorinio dainavimo klasės mokiniams)	1	1	1	1
Balso lavinimas (individuali pamoka chorinio klasių mokiniams ir išskirtiniais atvejais, mokytojams rekomenduojant, kitiems mokiniams)	1	1	1	1
Solfedžio	2	2	2	2
Muzikos istorija	1	1	1	1
Ansamblis arba choras	1–3	1–3	1–3	1–3
Antrasis muzikos instrumentas (chorinio dainavimo programos mokiniams)	1	1	1	1
Pasirenkamieji muzikinio ugdymo dalykai:				
Ansamblis, antrasis muzikos instrumentas, choras, balso lavinimas, orkestras, chorinis dainavimas ir partitūrų skaitymas (chorinio dainavimo 7 klasės mokiniams), improvizacijos pagrindai, dailė.	0,5–2	0,5–2	0,5–2	0,5–2

III SKYRIUS MUZIKAVIMAS

11. Muzikavimo paskirtis – tobulinti mokinio pasirinkto vokalinio arba instrumentinio muzikavimo įgūdžius.

12. Muzikavimo tikslas – puoselėjant individualumą ir prigimtines galias, padėti mokiniams įgyti vokalinio arba instrumentinio muzikavimo žinių ir įgūdžių, kurių reikia kūrybiškumui atsiskleisti.

13. Muzikavimo uždaviniai:

13.1. gilinti muzikinius gebėjimus ir kūrybiškumą;

13.2. tobulinti instrumento arba balso valdymo įgūdžius;

13.3. tobulinti instrumento arba balso valdymo įgūdžius, muzikinės kalbos vartojimą;

13.4. skatinti emocinius, kūrybinius išgyvenimus ir aktyvų dalyvavimą muzikinėje veikloje.

14. Muzikavimo veiklos sritys:
- 14.1. muzikavimo technikos įvaldymas;
  - 14.2. muzikos kūrinių interpretavimas;
  - 14.3. muzikinė atlikėjo raiška socialinėje kultūrinėje aplinkoje.
15. Muzikavimo mokymo trukmė – 4 metai.
16. Siūloma muzikavimo mokyti dainuojant (chorinis dainavimas) arba vienu iš šių muzikos instrumentų:
- 16.1. fortepijonu;
  - 16.2. styginiu instrumentu: smuiku, violončele, gitara;
  - 16.3. akordeonu;
  - 16.4. liaudies instrumentu: kanklėmis, birbyne, skrabalais, lumzdeliu ir kt.;
  - 16.5. mediniu pučiamuoju instrumentu – klarnetu, fleita, saksofonu;
  - 16.6. variniu pučiamuoju instrumentu – trimitu, trombonu, valtorna, baritonu, tenoru, eufonija ir kt.
17. Muzikavimo mokymas:
- 17.1. muzikavimo pamokos individualios, rekomenduojama skirti 2 valandas per savaitę;
  - 17.2. muzikavimas, pasirinkus chorinį dainavimą, vyksta grupinio mokymosi forma. Dalyko mokymui grupėje rekomenduojama skirti po 1 valandą per savaitę;
  - 17.3. chorinio dainavimo programos mokiniams skiriamos individualios balso lavinimo pamokos – 1 valandą per savaitę;
  - 17.4. muzikavimo ir balso lavinimo pamokoms rekomenduojama skirti 0,5 valandos per savaitę koncertmeisteriui (išskyrus muzikavimą fortepijonu, gitara ir akordeonu);
  - 17.5. baigiamosios smuiko, violončelės, klarneto, fleitos, saksofono, trimito, trombono, kanklių, birbynės, skrabalų muzikavimo klasės mokiniams rekomenduojama skirti 1 valandą per savaitę koncertmeisteriui.
18. Mokinių pasiekimai:

18.1. Veiklos sritis – muzikavimo technikos įvaldymas	
Nuostata – tobulinti muzikos kūrinių atlikimo gebėjimus.	
Esminis gebėjimas – tobulinti atlikimo techniką, atliekant vis sudėtingesnę repertuarą.	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
18.1.1. atlikti sudėtingesnius muzikinius kūrinius:	18.1.1.1. tikslingai vartoti ir paaiškinti muzikos kalbos priemonės; 18.1.1.2. naudoti teisingą pirštuotę (aplikatūrą), alteraciją, galėti paaiškinti nuorodas; 18.1.1.3. įvardyti kūrinio formos elementus;
18.1.2. tobulinti garso išgavimo įgūdžius:	18.1.2.1. naudoti ir gebėti paaiškinti garso išgavimo būdus; 18.1.2.2. naudoti ir gebėti paaiškinti muzikos instrumento ar balso galimybes formuojant kokybišką garsą;
18.2. Veiklos sritis – muzikos kūrinių interpretavimas	
Nuostata – suprasti ir išraiškingai atlikti sudėtingesnę muzikinį tekstą.	
Esminis gebėjimas – atliekant kūrinį taikyti muzikos kūrinių atskleidimo išraiškos priemones.	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
18.2.1. išraiškingai atlikti skirtingų žanrų kūrinius:	18.2.1.1. atpažinti ir nustatyti kūrinių žanrą, tinkamai jį interpretuoti; 18.2.1.2. apibūdinti atliekamo kūrinio formą; 18.2.1.3. stengtis kuo tiksliau atlikti kūrinio faktūros reikalavimus (ritmas, garsas, štrichai); 18.2.1.4. apibūdinti ir perteikti atliekamų kūrinių emocijas;

	18.2.1.5. demonstruoti kūrybiškumą, savarankišką mąstymą, sprendžiant kylančius meninius uždavinius;
18.2.2. lavinti skaitymo iš lapo įgūdžius:	18.2.2.1. savarankiškai analizuoti ir atlikti nežinomą muzikinį tekstą;
18.2.3. improvizuoti ir kurti muzikines kompozicijas:	18.2.3.1. žinoti improvizavimo ir komponavimo principus; 18.2.3.2. išskirti muzikos kūrimo priemones ir būdus; 18.2.3.3. pristatyti savo kūrybinę idėją ir jai įgyvendinti pasirinktas muzikos išraiškos priemones; 18.2.3.4. gebėti užrašyti ir viešai atlikti savo kūrinį;
18.3. Veiklos sritis – muzikinė atlikėjo raiška socialinėje kultūrinėje aplinkoje	
Nuostata – dalyvauti koncertinėje veikloje.	
Esminis gebėjimas – viešai atlikti muzikinius kūrinius klausytojams.	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
18.3.1. dalyvauti mokyklos koncertuose ir kituose kultūriniuose muzikiniuose renginiuose, festivaliuose, konkursuose ir kt.:	18.3.1.1. atlikti pasirinktą ar numatytą programą mokyklos ar miesto (rajono) renginiuose; 18.3.1.2. tinkamai elgtis scenoje; 18.3.1.3. žinoti konkursų, festivalių paskirtį, reikalavimus ir juos vykdyti;
18.3.2. vertinti savo ir kitų pasirodymus:	18.3.2.1. sugebėti apibūdinti ir vertinti savo ar draugų atlikimą (išskiriant privalumus ir trūkumus); 18.3.2.2. žinoti, stebėti ir vertinti aplinkoje vykstančius muzikinius reiškinius.

19. Rekomenduojama muzikavimo turinio apimtis:

19.1. muzikos kūrinių atlikimo įgūdžių tobulinimas: pagrindiniai garso išgavimo būdai, kvėpavimas, intonavimas, ritminis tikslumas;

19.2. muzikos kūrinių interpretavimas: sudėtingesnių muzikos kūrinių formų sintaksinių elementų, nuotaikos, dinaminio plano apibūdinimas ir atlikimas, skaitymo iš lapo įgūdžių lavinimas, improvizacinių gebėjimų ugdymas;

19.3. muzikos atlikėjo raiška socialinėje kultūrinėje aplinkoje: kūrinių viešas atlikimas ir įsivertinimas, kitų atlikėjų vertinimas, sceninės patirties kaupimas;

19.4. rekomenduojamas kūrinių skaičius per mokymosi metus:

Muzikos instrumentas	Mokymosi klasė	Kūrinių skaičius per mokymosi metus			
		Stambios formos kūriniai	Polifoniniai kūriniai	Pjesės, dainos	Etiudai, vokalizai
Fortepijonas	4–6	1–2	1–2	2–6	2–4
	7	1–2	1–2	2–4	1–2
Styginiai instrumentai	4–6	1–3	0-1	4–6	4–6
	7	1–2	0-1	4–6	4–6
Liaudies instrumentai	4–6	1–2	–	4–6	4–6
	7	1–2	–	4–6	4–6
Pučiamieji instrumentai	4–6	1–2	–	4–6	4–6
	7	1–2	–	4–6	4–6
Akordeonas	4–6	1–3	1–3	2–6	2–4
	7	1–2	1–2	2–5	1–4
Chorinis dainavimas	4–7	0–2	0–3	2–6	1–4

IV SKYRIUS SOLFEDŽIO

20. Solfedžio paskirtis – sudaryti palankias sąlygas sistemiškai plėtoti mokinio prigimtinis bendruosius muzikinius gebėjimus, suteikti bendrųjų ir muzikinių kompetencijų.

21. Solfedžio tikslas – plėtoti bendruosius muzikinius gebėjimus: ritmo, dermės, intonavimo pojūtį, klausą, muzikinę atmintį.

22. Solfedžio uždaviniai:

22.1. tobulinti intonavimo įgūdžius, derminį pojūtį;

22.2. toliau lavinti metro bei ritmo pojūtį ir suvokimą;

22.3. turtinti muzikos sąvokų žodyną, žinoti ženklų ir simbolių reikšmes ir gebėti juos pritaikyti, užrašant muzikinį tekstą ar savo sukurtą muzikos melodiją.

23. Solfedžio veiklos sritys:

23.1. intonavimas;

23.2. ritmavimas;

23.3. muzikos tekstų klausymasis, atpažinimas ir užrašymas.

24. Solfedžio mokymo trukmė – 4 metai.

25. Solfedžio mokymas:

25.1. mokomasi grupėje;

25.2. rekomenduojama skirti 2 valandas per savaitę;

25.3. pamokose naudojamos informacinės kompiuterinės technologijos.

26. Mokinių pasiekimai:

26.1. Veiklos sritis – intonavimas	
Nuostata – siekti tikslumo, intonuojant atliekamą muziką.	
Esminis gebėjimas – tiksliai intonuoti melodijas mažoro, minoro ir kitose diatoninėse dermėse.	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
26.1.1. intonuoti intervalus bei akordus mažoro ir minoro dermėse ir nuo garso:	26.1.1.1. sudaryti intervalus ir akordus dermėse, žinoti jų ypatumus; 26.1.1.2. žinoti intervalų ir akordų sandarą; 26.1.1.3. žinoti raidinių akordų pavadinimų sudarymo principus;
26.1.2. tiksliai solfedžiuoti vienbalses ir dvibalses melodijas įvairiose dermėse:	26.1.2.1. žinoti dermių ypatumus ir skirtumus; 26.1.2.2. išlaikyti tempą;
26.1.3. atliekant dvibalses melodijas, girdėti kitą balsą:	26.1.3.1. žinoti polifoninės ir homofoninės muzikos atlikimo ypatumus;
26.2. Veiklos sritis – ritmavimas	
Nuostata – siekti ritmavimo tikslumo.	
Esminis gebėjimas – atpažinti ir atlikti ritminius darinius sudėtiniuose, kintamuosiuose ir mišriuose metruose.	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
26.2.1. tiksliai atlikti ritminius darinius sudėtiniuose, kintamuosiuose ir mišriuose metruose:	26.2.1.1. nustatyti ir išvardyti panaudotus metrus; 26.2.1.2. išlaikyti tempą; 26.2.1.3. žinoti pagrindines dirigavimo schemas:
26.2.2. sukurti ir atlikti ritmo darinius sudėtiniuose ir kintamuosiuose metruose.	26.2.2.1. užrašyti sukurtus ritminius darinius, naudojant žinomus muzikinius ženklus; 26.2.2.2. paaiškinti metroritminius elementus ir natų grupavimo principus;
26.3. Veiklos sritis – muzikos teksto klausymasis, atpažinimas ir užrašymas	
Nuostata – pritaikyti teorines muzikos žinias.	
Esminis gebėjimas – klausia atpažinti, apibūdinti ir užrašyti skambantį muzikinį tekstą.	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas

26.3.1. klausa atpažinti ir užrašyti klausomų muzikos tekstų savybes:	26.3.1.1. nusakyti muzikos teksto metrą, tonaciją, dermę; 26.3.1.2. atpažinti, įvardyti ir užrašyti intervalus, akordus, harmoninius junginius;
26.3.2. atpažinti ir užrašyti girdėtą arba sukurtą melodiją:	26.3.2.1. naudotis muzikos užrašymo ženklais ir gebėti paaiškinti jų reikšmes; 26.3.2.2. skirti dermės laipsnius ir apibūdinti melodinę liniją.

27. Rekomenduojama turinio apimtis:

27.1. intonavimas ir solfedžiavimas:

27.1.1. vienbalsių ir dvibalsių homofoninių arba polifoninių melodijų ir dainų solfedžiavimas;

27.1.2. trijų rūšių mažorinių ir minorinių gamų dainavimas, dermių laipsnių intonavimas;

27.1.3. natų skaitymas ir transponavimas smuiko ir boso raktuose;

27.1.4. harmoninių ir melodinių intervalų dainavimas dermėje ir nuo garso;

27.1.5. T, S, D, D₇ akordų ir jų apvertimų, VII₇, VII₇, II₇ padidintų ir sumažintų kvintakordų sudarymas ir dainavimas dermėje;

27.2. ritmavimas:

27.2.1. sudėtingesnių ritminių darinių atpažinimas, atlikimas ir dirigavimas;

27.2.2. paprasti, sudėtiniai, mišrūs ir kintamieji metrai;

27.3. muzikos tekstų atpažinimas ir užrašymas:

27.3.1. mažoras ir minoras (natūralus, harmoninis, melodinis), intervalai, akordų užrašymo būdai, pagrindinės funkcijos, T, S, D, D₇ akordai ir jų apvertimai, padidinti ir sumažinti kvintakordai, vienbalsiai, dvibalsiai ritminiai ar melodiniai sakinio ar periodo trukmės diktantai;

27.3.2. melodinių ir ritminių frazių kūrimas ir užrašymas, panaudojant įprastus būdus bei informacines kompiuterines technologijas.

V SKYRIUS MUZIKOS ISTORIJA

28. Muzikos istorijos paskirtis – suteikti bendrųjų ir muzikinių kompetencijų.

29. Muzikos istorijos tikslas – pažinti muzikinės kultūros ištakas ir raidą, stilistines ypatybes, žanrus, muzikos ir kitų menų sąveiką, kultūros epochas.

30. Muzikos istorijos uždaviniai:

30.1. formuoti muzikos kūrinių klausymo, apibūdinimo ir vertinimo gebėjimus;

30.2. supažindinti su lietuvių muzikinės kultūros ištakomis ir raida;

30.3. supažindinti su Vakarų Europos muzikos stilistinėmis epochomis, žymiausiaisiais kompozitoriais ir jų kūriniais;

30.4. supažindinti su kitų pasaulio šalių muzikine kultūra;

30.5. įgytas žinias pritaikyti muzikiniuose ir kultūriniuose renginiuose, projektuose.

31. Muzikos istorijos veiklos sritys:

31.1. muzikos kūrinių klausymasis ir apibūdinimas;

31.2. muzikos kultūrinio ir meninio konteksto supratimas ir vertinimas.

32. Muzikos istorijos mokymas:

32.1. mokymosi trukmė – 4 metai;

32.2. mokomasi grupėje;

32.3. rekomenduojama skirti 1 valandą per savaitę;

32.4. lavinama muzikinė atmintis, muzikinė klausa, turtinamas muzikos kalbos žodynas;

32.5. pamokose naudojamos informacinės technologijos.

33. Mokinių pasiekimai:

33.1. Veiklos sritis – muzikos kūrinių klausymasis ir apibūdinimas

Nuostata – suprasti ir domėtis muzikinės kultūros ištakomis, raida ir tradicijomis.

Esminis gebėjimas – remiantis sukaupta muzikos istorijos ir kitų mokomųjų dalykų patirtimi atpažinti vokalinius ir instrumentinius tembrus, muzikos kūrinis, juos apibūdinti.	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
33.1.1. įsiminti ir atpažinti muzikos kūrinis:	33.1.1.1. nustatyti, kuriai stilistinei epochai priskirtinas klausomas muzikos kūrinys; 33.1.1.2. atpažinti klausomų muzikos kūrinių vokalinius ir instrumentinius tembrus, ansamblių ir orkestrų sudėtis;
33.1.2. apibūdinti klausomus muzikos kūrinis:	33.1.2.1. tikslingai ir taisyklingai vartoti specifinius terminus ir apibūdinimus; 33.1.2.2. žinoti nurodytos epochos vokalinės ir instrumentinės muzikos žanrus bei formas; 33.1.2.3. paaiškinti įvairių solinių, kamerinių ir orkestrinių kūrinių skirtumus;
33.1.3. atpažinti ir apibūdinti instrumentinės muzikos kūrinio formą:	33.1.3.1. paaiškinti muzikos formų struktūrinius elementus; 33.1.3.2. nurodyti periodo, variacijų, rondo, sonatos ir fugos ir kitų muzikos formų savybes;
33.2. Veiklos sritis – muzikos kultūrinio ir meninio konteksto supratimas ir vertinimas	
Nuostata – domėtis savo aplinkos muzikiniais ir kultūriniais reiškiniais, lankytis koncertuose, kituose muzikiniuose ir kultūrinuose renginiuose.	
Esminis gebėjimas – apibūdinti muzikos kontekstą, stebėti ir vertinti savo aplinkos muzikinius reiškinis, aktyviai juose dalyvauti.	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
33.2.1. dalyvauti ir vertinti koncertus ir kitus muzikinius, kultūrinius renginius ir reiškinis:	33.2.1.1. apibūdinti išgirstų muzikos kūrinių kultūrinį ir meninį kontekstą; 33.2.1.2. nurodyti Lietuvos ir pasaulio žymiausių vokalinės ir instrumentinės muzikos solistus, kamerinius ansamblius, orkestrus, chorus, dirigentus, koncertines sales;
33.2.2. aktyviai dalyvauti kultūrinėje veikloje, meniniuose projektuose:	33.2.2.1. apibūdinti meninės veiklos formas ir jų reikšmę savo aplinkos socialiniam kultūriniam gyvenimui; 33.2.2.2. parengti ir pristatyti kūrybinius projektus (pvz., rašinius apie išklaustytus koncertus, pristatymus, interviu su atlikėjais ir pan.).

34. Rekomenduojama muzikos istorijos turinio apimtis:

34.1. lietuvių, Vakarų Europos ir kitų pasaulio šalių muzikos kūrinių klausymasis ir apibūdinimas;

34.2. lietuvių, Vakarų Europos ir kitų pasaulio šalių muzikos kultūrinio ir meninio konteksto supratimas ir vertinimas.

VI SKYRIUS ANSAMBLIS

35. Ansamblio paskirtis – ugdyti bendruosius muzikavimo gebėjimus, suteikti ir tobulinti ansamblinio muzikavimo patirtį.

36. Ansamblio tikslas – puoselėjant individualumą ir prigimtines galias, padėti mokiniams įgyti vokalinio arba instrumentinio muzikavimo ansamblinio muzikavimo žinių ir įgūdžių, kurių reikia atsiskleisti kūrybiškumui ir artistiškamui.

37. Ansamblio uždaviniai:

- 37.1. pažinti ansamblinių kūrinių repertuarą, ugdyti ansamblinio muzikavimo įgūdžius;
- 37.2. ugdyti mokinių artistišumą, kausti sceninės kultūros patirtį;
- 37.3. skatinti mokinius kūrybiškai pritaikyti muzikavimo pamokose įgytas žinias ir gebėjimus;
- 37.4. sudaryti galimybes mokinių iniciatyvai ir aktyvumui, pasirenkant ansamblio sudėtį ir repertuarą.
38. Ansamblio veiklos sritys:
- 38.1. ansambliško ugdymas;
- 38.2. kūrinių interpretavimas ansamblyje;
- 38.3. atlikėjo raiška socialinėje kultūrinėje aplinkoje.
39. Ansambliai gali būti:
- 39.1. tradicinės sudėties (sudaryti iš tos pačios rūšies instrumentų arba balsų):
- 39.1.1. vokaliniai ansambliai (2, 3, 4, 6, 8, 12 mokinių);
- 39.1.2. kameriniai ansambliai (fortepijonas ir kiti styginiai arba pučiamieji instrumentai (smuikas, violončelė, trimitas ir kt.) (2, 3, 4, 6 mokiniai);
- 39.1.3. styginių instrumentų ansambliai (smuikininkų, gitaristų ir kt.);
- 39.1.4. pučiamųjų instrumentų ansambliai;
- 39.1.5. liaudies instrumentų ansambliai (kanklininkų, birbynininkų);
- 39.1.6. akordeonininkų ansamblis;
- 39.1.7. mušamųjų instrumentų ansamblis;
- 39.2. netradicinės sudėties ansambliai (sudaryti iš skirtingų rūšių instrumentų arba balsų).
40. Ansamblio mokymas:
- 40.1. mokymosi trukmė – nuo 1 iki 4 metų.
- 40.2. rekomenduojama mokytis 1–2 valandas per savaitę;
- 40.3. didesnės sudėties kelių balsų ansambliams rekomenduojama 1–2 valandas per savaitę skirti jungtinėms repeticijoms;
- 40.4. tobulinami skaitymo iš lapo gebėjimai, ugdomas poreikis savarankiškam individualiam darbui, repetavimui grupėje, bendravimui ir bendradarbiavimui;
- 40.5. žadinama mokinio kūrybinė iniciatyva ir vaizduotė, plečiamas muzikinis akiratis;
- 40.6. atliekant kūrinius, daugiausia dėmesio skiriama teksto skaitymo įgūdžiams, ritminės pulsacijos, intonavimo tikslumo lavinimui ir kūrinių interpretavimui ansamblyje;
- 40.7. rekomenduojama numatyti koncertmeisterio valandos.
41. Mokinių pasiekimai:

41.1. Veiklos sritis – ansambliško ugdymas	
Nuostata – įgyti muzikavimo ansamblyje patirties.	
Esminis gebėjimas – sukurti bendrą meninį rezultatą ansamblyje kartu su kitais atlikėjais.	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
41.1.1. perteikti muzikos kūrinio nuotaiką:	41.1.1.1. apibūdinti kūrinio charakterį, dinamiką;
41.1.2. stilingai atlikti muzikos kūrinių:	41.1.2.1. apibūdinti kūrinio tematiką, stiliaus ir žanro ypatumus;
41.1.3. derinti savo veiksmus su kitų ansamblio dalyvių veiksmais:	41.1.3.1. apibūdinti ir aptarti savo ir kitų atlikėjų interpretaciją;
41.2. Veiklos sritis – kūrinių ansamblinis interpretavimas	
Nuostata – tobulinti muzikinio bendradarbiavimo gebėjimą.	
Esminis gebėjimas – išraiškingai interpretuoti ansamblinės muzikos kūrinius.	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
41.2.1. atlikti savo partiją ansamblyje:	41.2.1.1. nusakyti kūrinio metrą, tempą; 41.2.1.2. paaiškinti atlikimo štrichus;
41.2.2. raiškiai perteikti kūrinių emocijas:	41.2.2.1. žinoti muzikos kalbos elementus;
41.2.3. klausytis ir kontroliuoti savo ir kitų atlikimą:	41.2.3.1. girdėti kitų ansamblio dalyvių balsus ar instrumentus;

41.3. Veiklos sritis – atlikėjo raiška socialinėje kultūrinėje aplinkoje	
Nuostata – dalyvauti koncertuose (pasirodymuose) scenoje.	
Esminis gebėjimas – atlikti parengtą ansamblio programą koncerte.	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
41.3.1. scenoje atlikti ansamblio koncertinę programą:	41.3.1.1. tinkamai elgtis scenoje; 41.3.1.2. kokybiškai atlikti savo partiją;
41.3.2. dalyvauti muzikiniuose renginiuose:	41.3.2.1. gebėti pristatyti ansamblio koncertinę veiklą.

42. Rekomenduojama ansamblio turinio apimtis:

42.1. ansamblio pojūčio lavinimas – sceninės patirties pradmenys, gebėjimas girdėti ir vertinti save ir kitus ansamblio dalyvius;

42.2. muzikos kūrinių interpretavimas – nesudėtingų muzikos kūrinių formų pagrindinių sintaksinių elementų, nuotaikos, dinaminio plano apibūdinimas ir atlikimas;

42.3. muzikos atlikėjo raiška socialinėje kultūrinėje aplinkoje – kūrinių viešas atlikimas ir įsivertinimas, sceninės patirties pradmenys;

42.4. rekomenduojamas kūrinių skaičius per mokymosi metus – 2–6 kūriniai.

VII SKYRIUS

ANTRASIS MUZIKOS INSTRUMENTAS

43. Antrojo muzikos instrumento paskirtis – ugdyti bendruosius muzikavimo gebėjimus ir suteikti antrojo muzikos instrumento muzikavimo patirtį.

44. Antrojo muzikos instrumento tikslas – puoselėjant individualumą ir prigimtinę galias, padėti mokiniams įgyti antrojo muzikos instrumento muzikavimo žinių ir įgūdžių.

45. Antrojo muzikos instrumento uždaviniai:

45.1. sudaryti galimybes muzikavimą styginiais, liaudies, pučiamaisiais, mušamaisiais instrumentais ar dainavimą pasirinkusiems mokiniams pažinti klavišinius (kitus) instrumentus;

45.2. ugdyti ir tobulinti grojimo antruoju muzikos instrumentu įgūdžius ir atskleisti jo pritaikymo galimybes;

45.3. skatinti mokinių iniciatyvą ir kūrybiškumą.

46. Antrojo muzikos instrumento veiklos sritys:

46.1. grojimo antruoju muzikos instrumentu įgūdžių formavimas;

46.2. muzikos kūrinių interpretavimas;

46.3. muzikinė raiška socialinėje kultūrinėje aplinkoje.

47. Antrojo muzikos instrumento mokymas:

47.1. pagrindiniu antruoju muzikos instrumentu rekomenduojamas fortepijonas. Atsižvelgiant į mokyklos tradicijas ir turimas mokymo priemones, mokykla gali siūlyti ir kitą instrumentą;

47.2. pamokos individualios 1 valandą per savaitę;

47.3. mokymosi trukmė akordeono, gitaros, pučiamųjų instrumentų, liaudies instrumentų klasių mokiniams – nuo 3 iki 6 klasės (4 mokslo metai). Gerai ir labai gerai besimokantiems mokiniams, tėvų prašymu ir antrojo muzikos instrumento Metodinės grupės pritarimu, mokymosi trukmė gali būti pratęsiama dar vieneriems mokslo metams, visos programos laikotarpiui;

47.4. styginių instrumentų (smuiko, violončelės) klasių mokiniams antrasis muzikos instrumentas (fortepijonas) rekomenduojamas nuo 3 iki 7 klasės visos programos laikotarpiui (5 mokslo metai);

47.5. mokiniams, muzikavimo dalyku pasirinkusiems chorinį dainavimą, antrasis muzikos instrumentas (fortepijonas) yra privalomas visos programos laikotarpiui, nuo 1 iki 7 klasės.

48. Mokinių pasiekimai:

48.1. Veiklos sritis – grojimo antruoju muzikos instrumentu įgūdžių formavimas
---

Nuostata – įgyti muzikavimo antruoju muzikos instrumentu patirties.

Esminis gebėjimas – atlikti nesudėtingą muzikinį kūrinį antruoju instrumentu.	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
48.1.1. įgyti grojimo antruoju muzikos instrumentu įgūdžių:	48.1.1.1. nusakyti kūrinio metra, tempą; 48.1.1.2. pažinti atlikimo štrichus; 48.1.1.3. suvokti kūrinio tematiką;
48.1.2. Perteikti kūrinio nuotaiką:	48.1.2.1. apibūdinti kūrinio tematiką, emocinę būseną;
48.2. Veiklos sritis – muzikos kūrinių interpretavimas	
Nuostata – siekti pajauti kūrinio keliamas menines emocijas.	
Esminis gebėjimas – išraiškingai interpretuoti nesudėtingos faktūros muzikos kūrinius.	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
48.2.1. žinoti muzikos kalbos elementus:	48.2.1.1. apibūdinti kūrinio stilių, tematiką, turinį;
48.2.2. raiškiai perteikti kūrinių emocijas:	48.2.2.1. pažinti ir nusakyti dinامينius ženklus; 48.2.2.2. apibūdinti ir aptarti savo atliekamo kūrinio interpretaciją;
48.3. Veiklos sritis – muzikinė raiška socialinėje kultūrinėje aplinkoje	
Nuostata – dalyvauti koncertuose, pasirodymuose scenoje.	
Esminis gebėjimas – koncerte pasirinktu instrumentu atlikti programą.	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
48.3.1. kultūringai elgtis scenoje:	48.3.1.1. suvokti atlikėjo sceninio elgesio Taisykles;
48.3.2. dalyvauti mokyklos muzikiniuose renginiuose:	48.3.2.1. koncertuoti mokykloje, mieste;
48.3.3. pritaikyti grojimo antruoju instrumentu įgūdžius kitose srityse:	48.3.3.1. nurodyti, kurioms pamokoms pasiruošti padeda grojimas antruoju instrumentu.

49. Rekomenduojama antrojo muzikos instrumento turinio apimtis:

49.1. muzikos kūrinių atlikimo technikos lavinimo pratybos – instrumento ir pagrindinių garso išgavimo būdų pažinimas, taisyklinga laikysena, judesių koordinavimas, kvėpavimas, intonavimas, ritminis tikslumas;

49.2. muzikos kūrinių interpretavimas – nesudėtingų muzikos kūrinių formų pagrindinių sintaksinių elementų, nuotaikos, dinaminio plano apibūdinimas ir atlikimas;

49.3. muzikos atlikėjo raiška socialinėje kultūrinėje aplinkoje – kūrinių viešas atlikimas ir įsivertinimas, sceninės patirties pradmenys;

49.4. rekomenduojamas kūrinių skaičius per mokymosi metus – 4–6 skirtingo charakterio kūriniai.

VIII SKYRIUS CHORO DALYKO NUOSTATOS

50. Choro paskirtis – ugdyti bendruosius muzikavimo gebėjimus ir užtikrinti visapusišką muzikinį ugdymą bei suteikti vokalinio muzikavimo patirtį.

51. Choro tikslas – tobulinti vokalius gebėjimus ir padėti mokiniams įgyti chorinio dainavimo žinių ir įgūdžių.

52. Choro uždaviniai:

52.1. sudaryti galimybes instrumentinį muzikavimą pasirinkusiems mokiniams lavinti vokalinio muzikavimo gebėjimus;

52.2. pažinti chorinių kūrinių repertuarą ir formuoti chorinio dainavimo įgūdžius;

52.3. ugdyti artistiškumą ir ansamblio pojūtį, kaupti sceninės kultūros patirtį;

52.4. skatinti kūrybiškai pritaikyti kitų dalykų pamokose įgytas žinias ir gebėjimus.

53. Choro veiklos sritys:

53.1. chorinio dainavimo technikos lavinimas;

- 53.2. chorinių kūrinių interpretavimas;
 53.3. atlikėjo raiška socialinėje kultūrinėje aplinkoje.
 54. Choro mokymasis:
 54.1. choro mokymosi trukmė – nuo 1 iki 4 metų;
 54.2. pamokos vyksta grupėje. Rekomenduojama balsinė pamoka 1 kartą per savaitę;
 54.3. rekomenduojama 1–2 valandas per savaitę skirti jungtiniam jaunių chorui;
 54.4. rekomenduojama skirti koncertmeisterio valandas (1–2 val. jungtiniam chorui);
 54.5. parenkant repertuarą, rekomenduojama atsižvelgti į mokinių amžiaus tarpsnio ir balso ypatumus;
 54.6. plėtojami sceninės kultūros, meninio interpretavimo, kūrybiškumo įgūdžiai, aktyviai dalyvaujant muzikinėje veikloje.
 55. Mokinių pasiekimai:

55.1. Veiklos sritis – chorinio dainavimo technikos lavinimas	
Nuostata – įgyti vokalinio muzikavimo patirties.	
Esminis gebėjimas – atlikti jaunių choro repertuaro kūrinius.	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
55.1.1. formuoti taisyklingą kvėpavimą ir tobulinti vokaličius įgūdžius:	55.1.1.1. pademonstruoti taisyklingo kvėpavimo ir garso formavimo ypatumus ir garso išgavimo būdus;
55.1.2. dainuojant taisyklingai atlikti muzikos kalbos elementus:	55.1.2.1. pažinti ir nusakyti muzikos kalbos elementus ir išraiškos priemones;
55.2. Veiklos sritis – chorinių kūrinių interpretavimas	
Nuostata – atskleisti chorinio kūrinių interpretacinį sumanymą.	
Esminis gebėjimas – išraiškingai interpretuoti jaunių choro repertuaro kūrinius.	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
55.2.1. stilingai atlikti chorinės muzikos kūrinių:	55.2.1.1. apibūdinti kūrinių tematiką, stiliaus ir žanro ypatumus;
55.2.2. perteikti muzikos kūrinių charakterį:	55.2.2.1. apibūdinti kūrinių nuotaiką, dinamiką;
55.3. Veiklos sritis – atlikėjo raiška socialinėje kultūrinėje aplinkoje	
Nuostata – dalyvauti koncertinėje veikloje.	
Esminis gebėjimas – parengti koncertinę programą.	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
55.3.1. kultūringai elgtis scenoje:	55.3.1.1. suvokti atlikėjo sceninio elgesio taisykles;
55.3.2. dalyvauti mokyklos muzikiniuose renginiuose:	55.3.2.1. koncertuoti mokykloje, mieste; 55.3.2.2. žinoti sceninės kultūros reikalavimus;
55.3.3. pritaikyti dainavimo įgūdžius kitose srityse:	55.3.3.1. nurodyti, kurioms pamokoms pasiruošti padeda dainavimas.

56. Rekomenduojama choro turinio apimtis:
 56.1. chorinio dainavimo įgūdžių formavimas – dainavimo technikos lavinimo pratybos;
 56.2. chorinių kūrinių interpretavimas – nesudėtingų chorinių kūrinių formų pagrindinių sintaksinių elementų, nuotaikos, dinaminio plano apibūdinimas ir atlikimas;
 56.3. muzikos atlikėjo raiška socialinėje kultūrinėje aplinkoje – chorinių kūrinių viešas atlikimas ir įsivertinimas, sceninės patirties pradmenys;
 56.4. rekomenduojamas kūrinių skaičius per mokymosi metus yra 4–8 skirtingo charakterio kūriniai.

IX SKYRIUS IMPROVIZACIJOS PAGRINDŲ DALYKO NUOSTATOS

57. Improvizacijos pagrindų dalyko paskirtis – ugdyti bendruosius muzikavimo gebėjimus, užtikrinti visapusišką muzikinį ugdymą bei suteikti platesnę muzikavimo instrumentu patirtį.

58. Improvizacijos pagrindų dalyko tikslas – tobulinti muzikavimo instrumentu gebėjimus ir padėti mokiniams įgyti improvizavimo instrumentu teorinių žinių ir praktinių įgūdžių.

59. Improvizacijos pagrindų dalyko uždaviniai:

59.1. formuoti elementarius grojimo įgūdžius bei instrumento valdymo technikos principus;

59.2. supažindinti su šiuolaikinės muzikos teorija, improvizacijos pagrindais;

59.3. supažindinti su skirtingais šiuolaikinės muzikos stiliais bei jų atlikimo ypatumais;

59.4. supažindinti su kūrinių harmonine struktūra;

59.5. formuoti taisyklingą laikyseną grojant instrumentu;

59.6. formuoti mokinio techninius grojimo įgūdžius;

59.7. lavinti ritmo pojūtį;

59.8. lavinti harmoninį pojūtį;

59.9. lavinti klausą;

59.10. lavinti muzikinį skonį;

59.11. lavinti garso vedimo techniką bei dinamikos pojūtį;

59.12. ruošti mokinius koncertinei veiklai;

59.13. skatinti mokinių kūrybiškumą;

59.14. plėtoti mokinių meninius ir kūrybinius gebėjimus.

60. Improvizacijos pagrindų dalyko mokymasis:

60.1. improvizacijos dalyko mokymosi trukmė – nuo 1 iki 4 metų;

60.2. pamokos individualios, rekomenduojama skirti 1–2 valandas per savaitę;

60.3. plėtojami sceninės kultūros, meninio interpretavimo, kūrybiškumo įgūdžiai, dalyvavimas muzikinėje veikloje.

61. Mokinių pasiekimai:

61.1. Veiklos sritis – improvizacijos pagrindų įgūdžių įvaldymas	
Nuostata – įgyti pradžinius improvizavimo įgūdžius.	
Esminis gebėjimas – improvizuoti pagal nesudėtingą harmoninę seką.	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
61.1.1. atlikti improvizaciją nesudėtingo kūrinio tema:	61.1.1.1. žinoti akordų struktūrą ir tinkančias dermes; 61.1.1.2. žinoti frazuotę ir štrichus; 61.1.1.3. žinoti ritmikos ypatumus;
61.1.2. pagroti improvizuojamo kūrinio harmoniją:	61.1.2.1. žinoti raidinius funkcijų pavadinimus; 61.1.2.2. žinoti akordų struktūrą; 61.1.2.3. žinoti galimus akordų išdėstymus;
61.2. Veiklos sritis – muzikos kūrinių interpretavimas	
Nuostata – suprasti ir išraiškingai atlikti muzikinį tekstą.	
Esminis gebėjimas – muzikinės veiklos metu taikyti išraiškos priemones muzikos kūrinio atskleidimui.	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
61.2.1. atlikti nesudėtingos faktūros kūrinius, perteikiant jų emocijas, charakterį, stilistiką, nuotaiką:	61.2.1.1. paaiškinti kūrinio struktūrinius elementus (motyvas, frazė, sakinys), formą ir naudojamus interpretacijos ženklus; 61.2.1.2. paaiškinti kūrinio stilių ir jo ypatumus;
61.2.2. atliekant kūrinius laikytis tempo, ritmo, stiliaus, dinamikos, artikuliacijos nuorodų:	61.2.2.1. įvardyti kūrinyje panaudotus tempo, dinamikos, artikuliacijos ženklus; 61.2.2.2. paaiškinti kūrinyje esančių išraiškos priemonių atlikimo ypatumus;
61.3. Veiklos sritis – muzikos atlikėjo raiška socialinėje kultūrinėje aplinkoje	

Nuostata – dalyvauti klasės, mokyklos koncertuose ir kituose renginiuose.	
Esminis gebėjimas – atlikti nesudėtingą programą klausytojams.	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
61.3.1. dalyvauti mokyklos koncertuose ir kituose kultūriniuose muzikiniuose renginiuose, festivaliuose bei konkursuose:	61.3.1.1. atlikti pasirinktą ar numatytą koncertinį numerį klasės ar mokyklos koncerte; 61.3.1.2. mokytis sceninės kultūros, skirti dėmesio aprangai ir elgsenai scenoje; 61.3.1.3. mokytis susikaupti, nesijaudinti pamokoje ir viešo pasirodymo metu;
61.3.2. taikant sutartus kriterijus, įvertinti savo ir kitų pasirodymus:	61.3.2.1. įvardyti kūrinio atlikimo vertinimo kriterijus; 61.3.2.2. sugebėti apibūdinti ir vertinti savo ir klasės draugų grojimą (išskiriant teigiamas ir neigiamas atlikimo puses).

62. Rekomenduojama improvizacijos pagrindų turinio apimtis:

62.1. improvizacijos pagrindų įgūdžių formavimas – tobulinami harmonijos ir ritmikos įgūdžiai, muzikavimo instrumentu technikos lavinimo pratybos;

62.2. improvizacijos pagrindų kūrinių interpretavimas – pažintis su akordų išdėstymais ir akompanavimo būdais, su įvairiais muzikos stiliais ir jų ypatumais. Mokomasi klausytis ir grojant (dainuojant) atkartoti nesudėtingas frazes, analizuoti nesudėtingo kūrinio harmoninę struktūrą bei užrašyti funkcijas;

62.3. muzikos atlikėjo raiška socialinėje kultūrinėje aplinkoje – pagal galimybes dalyvauja mokyklos ir viešuose koncertuose, ugdoma sceninė patirtis;

62.4. rekomenduojamas kūrinių skaičius per mokymosi metus yra 4 pjesės, 2–4 etiudai, 2–4 ritminiai-harmoniniai pratimai.

PRADINIO DAILĖS FORMALŪJŲ ŠVIETIMĄ PAPILDANČIO UGDYMO PROGRAMA

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Pradinio dailės formalųjų švietimą papildančio ugdymo programos (toliau – Programa) paskirtis – užtikrinti formalųjų švietimą papildančio ugdymo kokybę.
2. Programos trukmė – 1–3 metai.
3. Įgyvendinant programą, mokomasi grupėje.
4. Rekomenduojamas vidutinis mokinių skaičius grupėje – 10. Minimalus mokinių skaičius grupėje – 8, maksimalus – 13. Klasėje, kurios ugdymas vyksta Šventosios pagrindinės mokykloje, minimalus mokinių skaičius – 5.
5. Programai įgyvendinti rekomenduojama mokymosi aplinka ir mokymosi priemonės:
  - 5.1. dailės dalykams pritaikytos klasės su molbertais, stovais, stalais, specialiu apšvietimu ir įranga – keramikos degimo krosnimi, grafikos spausdinimo staklėmis ir kt.;
  - 5.2. kompiuterinė, demonstracinė įranga;
  - 5.3. vaizdinė, informacinė ir metodinė medžiaga bei priemonės;
  - 5.4. mokinių darbams eksponuoti pritaikytos erdvės su ekspozicine įranga.
6. Baigusiems programą mokiniams rekomenduojama dailės ugdymą tęsti, renkantis pagrindinio dailės formalųjų švietimą papildančio ugdymo programą.

II SKYRIUS PROGRAMOS TIKSLAS, UŽDAVINIAI IR STRUKTŪRA

7. Programos tikslas – padėti mokiniams įgyti, nuosekliai ir sistemingai ugdyti dailės srities meninius gebėjimus, individualumą, kultūrinį sąmoningumą, estetinę nuovoką, tenkinti dailės pažinimo ir raiškos poreikius.
8. Programos uždaviniai:
  - 8.1. atskleisti ir plėtoti mokinių kūrybinius ir meninės raiškos gebėjimus, puoselėti vaikų kūrybos spontaniškumą ir individualumą;
  - 8.2. sudaryti mokiniams galimybę rinktis savo poreikius, gebėjimus atitinkančias dailės ugdymo formas;
  - 8.3. suteikti galimybę mokiniams plėsti vaizduojamąją patirtį, ją panaudoti savo išgyvenimų ar idėjų vaizdavimui;
  - 8.4. padėti išmokti naudotis pagrindinėmis dailės raiškos meninėmis bei techninėmis priemonėmis, domėtis savo krašto ir pasaulio kultūra, ugdyti supančio pasaulio įvairovės suvokimą.
9. Programą sudaro dailės pažinimo ir raiškos dalykas.

III SKYRIUS DAILĖS PAŽINIMAS IR RAIŠKA

10. Dailės pažinimo ir raiškos paskirtis – suteikti dailės suvokimo pradmenis ir formuoti pradinį dailės raiškos įgūdžius.
11. Dailės pažinimo ir raiškos tikslas – ugdyti gebėjimus dailės priemonėmis perteikti regimąjį bei vaizduotės pasaulį, įgyti kūrybos proceso suvokimo pradmenis.
12. Dailės pažinimo ir raiškos uždaviniai:

- 12.1. ugdyti pradinis grafinės, spalvinės, erdvinės raiškos įgūdžius;
- 12.2. formuoti pradinis įgūdžius, dirbant su skirtingomis medžiagomis bei priemonėmis, supažindinti su įvairiomis technikomis;
- 12.3. ugdyti dailės kūrinio ar reiškinių suvokimo pradmenis, formuojant aplinkos stebėjimo, analizavimo įgūdžius, skatinti juos pritaikyti, įgyvendinant savo kūrybinius sumanymus.
13. Dailės pažinimo ir raiškos veiklos sritys:
- 13.1. spalvinė, grafinė ir erdvinė raiška;
- 13.2. dailės pažinimas ir reflektavimas.
14. Dailės pažinimo ir raiškos mokymas:
- 14.1. pirmais mokslo metais rekomenduojama mokytis 4 valandas per savaitę, antrais – trečiais 6 valandas per savaitę;
- 14.2. valandos dailės pažinimo ir raiškos veiklos sritims skiriamos mokyklos nuožiūra. Atsižvelgiant į mokyklos ugdymo bazę, tradicijas, ugdymo poreikius bei aktualijas, veiklos sritys gali būti integruojamos;
- 14.3. gali būti sudarytos mobilios grupės;
- 14.4. užsiėmimai gali būti organizuojami gamtoje, muziejuose, galerijose ir kt.;
- 14.5. derinami informaciniai ir kūrybiniai metodai;
- 14.6. ugdymas individualizuojamas, lanksčiai pritaikant užduotis, laiduojant mokinio gebėjimų plėtotę bei poreikius, ugdomas pastabumas, nestandartiškas kūrybinis mąstymas, skatinama stebėti aplinkinį pasaulį, gamtos reiškinius, dailės kūrinius.
15. Ugdymo programos įgyvendinimui skiriamos valandos per savaitę:

Dalykas/mokymosi metai	1	2	3	Mišri klasė Šventojoje
Spalvinė raiška	2	2	2	2
Erdvinė raiška	1	2	2	2
Grafinė raiška	1	1	1	1
Dailės pažinimas	–	1	1	1
Iš viso	4	6	6	6

16. Dailės pažinimo ir raiškos dalyko mokinių pasiekimai:

16.1. Veiklos sritis – spalvinė, grafinė ir erdvinė raiška	
Nuostata – įsitraukti į kūrybos procesą. Vizualizuoti savo idėjas piešiant, tapant ar lipdant. Išbandyti skirtingas medžiagas ir technikas. Pasitikėti savo meniniais gebėjimais ir drąsiai kurti. Domėtis savo krašto kultūra.	
Esminis gebėjimas: kelti ir įgyvendinti vizualias idėjas, išbandant grafines, spalvines, erdvines raiškos priemones bei technikas.	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
16.1.1. perteikti sumanymus, vizualias idėjas ar vaizduoti pasirinktus motyvus, komponuojant plokštumoje ar erdvėje:	16.1.1. kelti ir vystyti vizualius sumanymus; 16.1.2. pasirinkti vaizdavimo motyvus; 16.1.3. stebėti ir analizuoti supančią aplinką; 16.1.4. semtis vizualių idėjų stebint tautodailės ir profesionaliojo meno kūrinius; 16.1.5. komponuoti erdvines formas, motyvus ar atskirus elementus apibrėžtoje plokštumoje;

16.1.2. naudoti elementariomis spalvinės, grafinės ir erdvinės raiškos techninėmis priemonėmis, įgyvendinti sumanymus, naudojant nesudėtingas technikas:	16.1.2.1. atpažinti ir skirti elementarias piešimo bei grafikos priemones bei medžiagas, žinoti tradicinius jų naudojimo būdus, išbandyti nesudėtingas technikas; 16.1.2.2. skirti tradicines tapybines priemones bei dažus, žinoti pagrindines jų savybes, išbandyti nesudėtingas technikas; 16.1.2.3. skirti pagrindines skulptūros bei keramikos priemones ir medžiagas, žinoti elementarius lipdybos ir konstravimo būdus, išbandyti nesudėtingas technikas;
16.1.3. kuriant naudoti pagrindinius meninius raiškos elementus ir priemones:	16.1.3.1. išgauti įvairių atspalvių maišant pagrindines, papildomas, chromatines bei achromatines spalvas. Pasirinkti spalvų derinius; 16.1.3.2. naudoti įvairias linijas, dėmes, formas, išgauti skirtingų tonų, tekstūrų; 16.1.3.3. lipdyti, konstruoti ir jungti įvairias erdvinės formas, bendrais bruožais perteikiant jų charakterį bei paviršių faktūras;
16.2. Veiklos sritis – dailės pažinimas ir reflektavimas	
Esminis gebėjimas – reflektuoti ir įsivertinti dailės, kultūros paminklus bei reiškinius, taikyti dailės pažinimo įgūdžius praktinėje veikloje ir gyvenime.	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
16.2.1. susieti kūrinio nuotaiką su dailės raiškos priemonėmis:	16.2.1.1. paaiškinti vartojamus elementarius meno ir dailės terminus; 16.2.1.2. atpažinti ir skirti pagrindines dailės rūšis, žanrus ir kai kurias technikas; 16.2.1.3. vartojant elementarias dailės sąvokas apibūdinti kūrinio keliamą įspūdį, nuotaiką, išvardinti pagrindines meninės raiškos priemones;
16.2.2. įžvelgti tautodailėje, meniniame palikime ir šiuolaikiniame mene raiškos priemonių kaitą:	16.2.2.1. išvardinti esminius tautodailės bruožus; 16.2.2.2. atpažinti lietuvių liaudies meno simbolius, juos paaiškinti; 16.2.2.3. atpažinti ir palyginti kai kuriuos skirtingų epochų meno kūrinius; 16.2.2.4. savais žodžiais apibūdinti pastebimus meninės raiškos skirtumus įvairiose epochose ir kultūrose;
16.2.3. stebėti ir vertinti savo, kitų kūrybą bei pasiekimus parodose, meninėse akcijose, projektuose:	16.2.3.1. pasirinkti ir išvardyti dailės kūrinio vertinimo kriterijus; 16.2.3.2. apibūdinti pasirinktus darbus, pagrįsti savo nuomone.

17. Rekomenduojama dailės pažinimo ir raiškos turinio apimtis: spalvinė, grafinė ir erdvinė raiška:

17.1. komponavimas plokštumoje, erdvinės formos kūrimas, formų komponavimas tarpusavyje; teminės kompozicijos, natiurmortas, peizažas, portretas, abstrakti, siužetinė kompozicija. Nesudėtingi funkcionalūs objektai. Natūra ir meninis vaizdas. Esminių natūros bruožų perteikimas. Kūrinio idėja, perteikiama nuotaika. Kūrybinės interpretacijos, remiantis natūra, tautodaile, profesionaliuoju menu;

17.2. tapymas guašu, akvarele. Piešimas pieštuku, tušu, kreidelėmis, pastele, anglimi, sangina ir kt. Lipdyba iš molio, plastilino, gipso formavimas, erdvinių formų kūrimas lankstant,

konstravimas iš įvairių medžiagų, papjė mašė. Karpymas, lankstymas, aplikacija, koliažas, grotažas, atspaudai, nesudėtingos grafikos technikos, įvairios mišrios bei eksperimentinės technikos ir kt.;

17.3. pagrindinių, papildomų chromatinių ir achromatinių spalvų maišymas, atspalviai, šiltos – šaltos, šviesios – tamsios spalvos, nuotaikos kūrimas spalvomis. Taškas, linija, dėmė, tonas, štrichas, tekstūra. Geometrinės ir gamtinės formos, paviršiaus charakteris, faktūra, reljefas, įspaudai, funkcionalios formos. Ritmas, statika – dinamika, simetrija – asimetrija, kontrastas – niuansas;

17.4. dailės pažinimas ir reflektavimas. Menas mūsų aplinkoje. Menas kaip žaidimas. Dailės terminai. Dailės rūšys ir žanrai. Plastinės kalbos elementai. Meno epochos: senosios civilizacijos, didieji meno stiliai, modernus ir postmodernus menas. Etnokultūra: kalendorinės šventės, papročiai, pasakos, simboliai. Tautodailė: formos, medžiagos, dekoras, ornamentas, spalvos. Dailės kūrinio analizės pradmenys.

PAGRINDINIO DAILĖS FORMALŪJŲ ŠVIETIMĄ PAPILDANČIO UGDYMO PROGRAMA

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Pagrindinio dailės formalųjų švietimą papildančio ugdymo programos (toliau – Programa) paskirtis – užtikrinti formalųjų švietimą papildančio ugdymo kokybę.
2. Programa rekomenduojama mokiniams, baigusiems pradinio dailės formalųjų švietimą papildančio ugdymo programą arba vyresniems kaip 11 metų.
3. Programos trukmė 4 metai.
4. Rekomenduojamas vidutinis mokinių skaičius grupėje – 10. Minimalus mokinių skaičius grupėje – 8, maksimalus – 13. Dailės klasėje, kurios ugdymas vyksta Šventosios pagrindinėje mokykloje, minimalus mokinių skaičius – 5.
5. Įgyvendinant programą mokomasi grupėse.
6. Programai įgyvendinanti rekomenduojama mokymosi aplinka ir mokymosi priemonės:
  - 6.1. dailės dalykams pritaikyti kabinetai su molbertais, stovais, stalais, specialiu apšvietimu;
  - 6.2. mokomųjų dalykų dirbtuvės su įranga: grafikos spaustuvė su spausdinimo staklėmis; keramikos dirbtuvė su degimo krosnimi; kitos dirbtuvės su dalykui reikalinga specialia įranga;
  - 6.3. kompiuterinė, demonstracinė įranga;
  - 6.4. modeliai ir vaizdinės priemonės natūros studijoms, kita vaizdinė, informacinė ir metodinė medžiaga;
  - 6.5. biblioteka, metodinis kabinetas ir pan.;
  - 6.6. parodoms pritaikytos erdvės su ekspozicine įranga, skirtos tiek mokinių, tiek profesionalių dailininkų kūriniais eksponuoti.

II SKYRIUS PROGRAMOS TIKSLAS, UŽDAVINIAI, STRUKTŪRA IR DERMĖ SU KITOMIS DAILĖS UGDYMO PROGRAMOMIS

7. Programos tikslas – nuosekliai ir sistemiškai plėtoti dailės srities žinias, gebėjimus, įgūdžius, ugdyti kultūrinį sąmoningumą, suteikti bendrųjų ir dalykinių dailės kompetencijų, tenkinti dailės pažinimo ir individualios kūrybos poreikius.
8. Programos uždaviniai:
  - 8.1. atskleisti mokinių kūrybinius ir meninės raiškos gebėjimus;
  - 8.2. formuoti įgūdžius ir gebėjimą naudotis įvairių dailės sričių meninės raiškos priemonėmis, išbandyti įvairias dailės technikas ir technologijas;
  - 8.3. supažindinti su Lietuvos ir pasaulio kultūriniu paveldu bei šiuolaikiniais meniniais reiškiniiais, ugdant gebėjimus analizuoti, interpretuoti, vertinti kūrybos rezultatus;
  - 8.4. ugdyti sociokultūrinius poreikius.
9. Programą sudaro ugdymo turinio branduolio dalykai ir pasirenkamieji dalykai.
  - 10.1. Branduolį sudaro šie dalykai:
    - 10.1. piešimas;
    - 10.2. tapyba;
    - 10.3. skulptūra;
    - 10.4. kompozicija;

10.5. dailėtyra;

10.6. dizaino pagrindai.

11. Pasirenkamuosius dalykus siūlo mokykla. Jais gali būti visos klasikinės ir šiuolaikinės dailės šakos, mokyklos muzikinės krypties meno kolektyvai.

12. Ugdymo plano įgyvendinimui skiriamos valandos per savaitę:

Dalykas/mokymosi metai	1	2	3	4	Mišri klasė Šventojoje
Piešimas	3	3	2	2	3
Tapyba	3	3	2	2	3
Skulptūra	2	2	2	2	2
Kompozicija	2	2	2	2–3	2
Dailėtyra	1	1	1	1	1
Dizaino pagrindai	0	0	2	2	0
Iš viso	11	11	11	11-12	11

III SKYRIUS PIEŠIMAS

13. Piešimo paskirtis – padėti suvokti tikrovės formų įvairovę, formuoti jų perteikimo bei studijavimo (tūris, forma, proporcijos, struktūra, šviesa, šešėlis ir pan.) įgūdžius. Piešimas apima studijinį (struktūrinis, analitinis, konstruktyvinis, kompozicinis ir kt.), eskizinį bei interpretacinį piešinį.

14. Piešimo tikslas – ugdyti gebėjimus regimo pasaulio trimačius objektus atvaizduoti plokštumoje, naudojantis įvairiomis piešimo priemonėmis ir technikomis; įgyti kūrybinei raiškai reikalingų žinių ir įgūdžių.

15. Piešimo uždaviniai:

15.1. suteikti žinių apie piešimo technines priemones bei jų panaudojimo galimybes, formuoti darbo jomis įgūdžius, nuosekliai įvaldyti piešimo technikas;

15.2. suteikti teorinių ir praktinių žinių apie akademinio piešinio formavimo principus;

15.3. mokyti analizuoti, suvokti, interpretuoti vaizduojamą objektą;

15.4. lavinti pastabumą, nuosekliai formuoti ir tobulinti praktinius piešimo įgūdžius atvaizduojant natūrą, kūrybinėms idėjoms fiksuoti, ugdyti gebėjimus tikslingai naudoti plastines raiškos priemones;

15.5. ugdyti kūrybiškumą bei individualų požiūrį.

16. Piešimo veiklos sritys:

16.1. piešimo techninių priemonių pažinimas ir darbo įgūdžių jomis formavimas, nuoseklus piešimo technikų įvaldymas;

16.2. trimačio vaizdo perteikimas plokštumoje, teorinis ir praktinis piešinio formavimo principų įsisavinimas;

16.3. piešimo objektų studijavimas, fiksavimas, analizavimas;

16.4. kūrybiškumo ir individualaus požiūrio ugdymas.

17. Piešimo mokymas:

17.1. piešimo mokymosi trukmė – 4 metai;

17.2. rekomenduojama mokytis 1 ir 2 kl. 3 valandas per savaitę, 3, 4 kl. – 2 val. per savaitę;

17.3. mokomasi grupėje, gali būti sudaromos mobilios grupės;

17.4. užsiėmimai vyksta klasėse, gamtoje, muziejuose, galerijose ir kt.;

17.5. mokoma individualizuotai, lanksčiai pritaikant piešimo užduotis, laiduojančias mokinio gebėjimų plėtotę. Siekiama ugdyti pastabumą, nestandartišką analitinį – kūrybinį mąstymą;

17.6. pamokų metu derinamas teorinių žinių įsisavinimas su praktinių įgūdžių formavimu. Taikomi metodai – stebėjimas, fiksavimas, analizavimas, interpretavimas, vertinimas, aptarimas.

18. Mokinių pasiekimai:

Nuostatos: siekti nuosekliai įvaldyti piešimo priemones ir technikas, bei jas savitai panaudoti. Tyrinėti, analizuoti natūrą ir žvelgti į ją piešėjo akimis. Siekti įsitraukti į piešimo procesą ir juo mėgautis. Pasitikėti savo gebėjimais. Vizualizuoti savo mintis ir idėjas piešiant.	
18.1. Veiklos sritis – piešimo techninių priemonių pažinimas ir darbo įgūdžių jomis formavimas, nuoseklus piešimo technikų įvaldymas	
Esminis gebėjimas: sąmoningai naudotis piešimo techninėmis priemonėmis, valdyti ir rinktis piešimo technikas.	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
18.1.1. gebėti naudotis piešimo techninėmis priemonėmis ir tikslingai jas pasirinkti:	18.1.1.1. teisingai vartoti piešimo sąvokas ir terminologiją; 18.1.1.2. skirti piešimo priemones; 18.1.1.3. išbandyti įvairias atskirų piešimo priemonių panaudojimo galimybes, išmanyti darbo jomis specifiką;
18.1.2. valdyti piešimo technikas ir sąmoningai jomis naudotis:	18.1.2.1. skirti ir apibūdinti piešimo technikas; 18.1.2.2. išbandyti skirtingas piešimo technikas, išmanyti darbo jomis specifiką ir teikiamas raiškos galimybes;
18.2. Veiklos sritis – trimačio vaizdo perteikimas plokštumoje, teorinis ir praktinis klasikinio piešinio formavimo principų įsisavinimas	
Esminis gebėjimas: suprasti piešinio formavimo principus ir sąmoningai naudotis jais.	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
18.2.1. komponuoti piešinį:	18.2.1.1. nusakyti pagrindinius komponavimo principus; 18.2.1.2. įkomponuoti objektą lape; 18.2.1.3. sukombonuoti objektus tarpusavyje;
18.2.2. nustatyti vaizduojamų objektų proporcijas ir proporcijų santykius:	18.2.2.1. žinoti ir taikyti empirinius proporcijų matavimo būdus; 18.2.2.2. nustatyti objekto proporcijas ir jas fiksuoti plokštumoje; 18.2.2.3. nustatyti atskirų objektų proporcijų santykius;
18.2.3. vaizduoti trimačius objektus ir erdvę, taikant linijinės ir toninės perspektyvos principus:	18.2.3.1. nusakyti centrinės ir kampinės perspektyvos principus; 18.2.3.2. praktiškai juos taikyti;
18.2.4. modeliuoti apimtinės formas ir erdvę:	18.2.4.1. modeliuoti ir lyginti skirtingus tonus, skirti tono niuansus; 18.2.4.2. tonu perteikti šviesą ir šešėlį; 18.2.4.3. nusakyti kampuočių ir apvalių figūrų modeliavimo ypatybes; 18.2.4.4. atskleisti šviesos ir daikto formos sąveiką;
18.2.5. tikslingai naudoti piešimo plastinės raiškos elementus:	18.2.5.1. įvardinti piešimo plastinės raiškos elementus; 18.2.5.2. atskleisti jų naudojimo galimybes;
18.3. Veiklos sritis – piešimo objektų studijavimas, fiksavimas, analizavimas	
Esminis gebėjimas: nuosekliai ir kūrybiškai gilinti supančios aplinkos atvaizdavimo (piešimo iš natūros) įgūdžius.	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas

18.3.1. atvaizduoti įvairaus sudėtingumo natūros objektus:	18.3.1.1. perteikti vaizduojamo objekto konstrukciją; 18.3.1.2. pastebėti ir užfiksuoti esminius piešiamų objektų bruožus bei ypatybes; 18.3.1.3. perteikti toną, medžiagiškumą; 18.3.1.4. perteikti žmogaus veido ir kūno proporcijas, minimaliai išmanyti plastinę anatomiją;
18.3.2. atvaizduoti objektų grupes bei erdvę:	18.3.2.1. sustatyti daugiaplanį konstrukcinį piešinį; 18.3.2.2. pastebėti ir fiksuoti objektų skirtumus (proporcijų, formos, konstrukcijos, tono, apšvietimo, paviršiaus charakterio ir pan.);
18.3.3. rinktis keliamus uždavinius atitinkančius piešimo būdus:	18.3.3.1. išmanyti eskizinį ir studijinį piešinį; 18.3.3.2. skirti konstruktyvinį, interpretacinį, eksperimentinį piešimą bei žinoti jo paskirtį;
18.3.4. analizuoti natūrą bei piešinį (jos atvaizdą):	18.3.4.1. pastebėti ir fiksuoti formos ir tono niuansus; 18.3.4.2. perteikti visumos ir detalės santykį; 18.3.4.3. lyginti natūrą ir piešinį, bei kelis piešinius tarpusavyje;
18.4. Veiklos sritis – kūrybiškumo ir individualaus požiūrio ugdymas	
Esminis gebėjimas: kūrybiškai perteikti natūrą, tikslingai rinktis piešimo būdus, plastines priemones ir technikas.	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
18.4.1. tikslingai rinktis ir kūrybiškai naudoti piešimo priemones bei technikas:	18.4.1.1. pasirinkti piešimo priemones ir technikas individualiam sumanymui perteikti. 18.4.1.2. išbandyti eksperimentines piešimo technikas ir piešinio formavimo būdus; 18.4.1.3. siekti individualumo formuojant piešimo braižą;
18.4.2. kūrybiškai perteikti ir interpretuoti fiksuojamą medžiagą savo darbuose:	18.4.2.1. susipažinti su piešimo plastinės kalbos istorine raida; 18.4.2.2. tinkamai pasirinkti piešimo plastinės kalbos priemones piešinio idėjai perteikti; 18.4.2.3. išbandyti interpretavimo būdus ir galimybes bei taikyti juos piešiant; 18.4.2.4. formuoti individualų požiūrį į natūrą ir ją kūrybiškai perteikti;
18.4.3. dalyvauti piešinių parodose, projektuose ir pan.:	18.4.3.1. pritaikyti įvaldytas piešimo technikas ir priemones kūrybiniame piešime; 18.4.3.2. savarankiškai piešti, mokėti kelti individualius tikslus.

19. Rekomenduojamas piešimo turinys:

19.1. piešimo techninių priemonių pažinimas ir darbo įgūdžių jomis formavimas, nuoseklus piešimo technikų įvaldymas. Susipažįstama su įvairiomis piešimo priemonėmis (pieštukas, grafitas, anglis, sepija, kreida, trintukas, tušas, flomasteris ir pan.), išbandomos įvairios jų naudojimo galimybės ir nuosekliai formuojami darbo jomis įgūdžiai. Išbandomos ir įvaldomos įvairios sausos ir šlapios piešimo technikos. Susipažįstama su netradicinėmis piešimo priemonėmis ir eksperimentinėmis technikomis;

19.2. trimačio vaizdo perteikimas plokštumoje, teorinis ir praktinis piešinio formavimo principų įsisavinimas;

Susipažįstama su piešimo plastinės kalbos elementais (taškas, linija, dėmė, štrichas), jų panaudojimo galimybėmis. Mokomasi nustatyti piešiamo objekto bei jo dalių proporcijas, atskirų objektų dydžių santykį. Susipažįstama su klasikineis komponavimo principais (piešimo lapo geometrija, erdvės dalinimas, simetrijos ašys, optinis centras ir jų sąveika), linijine perspektyva (horizontas, žiūrėjimo taškas, centrinė ir kampinė perspektyva, fokusų taškai) ir tonine perspektyva. Mokomasi modeliuoti skirtingus tonus bei juos niuansuoti, plečiama tonų skyrimo geba. Mokomasi modeliuoti kamputas ir apvalias formas, perteikti šviesą ir šešėlį, suprasti formos ir šviesos tarpusavio sąveiką. Susipažįstama su klasikinio piešimo proceso metodine eiga, piešinio tolygaus formavimo principas, viso proceso metu išlaikant piešiamo objekto komponavimo, konstravimo, proporcijų perteikimo ir plastinės struktūros visumą;

19.3. piešimo objektų studijavimas, fiksavimas, analizavimas. Piešiami įvairaus sudėtingumo natūros objektai, pradėdant nuo elementarių geometrinių figūrų palaipsniui pereinant prie sudėtingesnių skirtingų medžiagų ir įvairių paviršių daiktų piešimo. Mokomasi suprasti vaizduojamo objekto konstrukciją, perteikti toną, jo niuansus, medžiagiškumą, tekstūrą, faktūrą, minkštų ir kietų kūnų paviršių, pastebėti ir užfiksuoti esminius piešiamų objektų bruožus bei ypatybes. Mokomasi piešti sudėtingus objektus, gamtines ir architektūrines formas bei objektų grupes perteikiant erdvę (natiurmortas, interjeras, architektūrinių objektų piešiniai, architektūrinis peizažas). Įgyjama bendrųjų žinių apie žmogaus anatomiją, galvos ir figūros proporcijas bei konstrukciją, piešiant portretą ir figūrą, mokomasi perteikti portretinį panašumą, charakterį, figūros plastiką, judesį. Siekiama nuosekliai analizuoti natūrą, lyginti ją ir piešinį, suvokti piešiamų objektų formos esmę, pastebėti niuansus. Piešiami eskiziniai, studijiniai, interpretaciniai, mintini piešiniai;

19.4. kūrybiškumo ir individualaus požiūrio ugdymas. Atsižvelgiant į mokinio psichologinių/fiziologinių ypatybių, formuojami individualūs piešimo technikos įgūdžiai, susipažįstama su piešimo plastinės kalbos istorine raida ir eksperimentiniais piešimo būdais. Skatinama kūrybiškai naudotis piešimo plastinės ir techninės kalbos priemonėmis, eksperimentuoti. Mokomasi piešiniuose interpretuoti fiksuojamą medžiagą. Formuojami savarankiško piešimo įgūdžiai, individuali meninė raiška.

IV SKYRIUS TAPYBA

20. Tapybos paskirtis – pažinti spalvų savybes ir jų, bei tapybos priemonių, technikų, plastinės raiškos pagalbą, įvaizdinti regimąjį ar vaizduotės pasaulį, abstrakčias idėjas.

Tapybos tikslas – ugdyti tapybos plastinės raiškos, medžiagų, priemonių, spalvos galimybių išmanymą bei praktinius tapymo įgūdžius studijiniuose ir kūrybiniuose darbuose.

21. Tapybos uždaviniai:

21.1. suteikti žinių apie tapybos medžiagų bei priemonių technines ir tapybos plastinės kalbos galimybes, jų panaudojimo įvairovę;

21.2. suteikti žinių apie teorines, istorines, sociokultūrines, psichoemocines spalvos bei spalvinių derinių pažinimo, suvokimo ir praktinio naudojimo galimybes, lavinti spalvų atpažinimo gebą;

21.3. mokyti analizuoti, suvokti, vertinti, interpretuoti vaizduojamą objektą spalviniu – tapybiniu požiūriu, kūrybiškai naudoti tapybos plastinės kalbos elementus;

21.4. nuosekliai formuoti ir tobulinti tapymo įgūdžius, lavinti gebėjimus sąmoningai ir originaliai naudoti plastines raiškos priemones;

21.5. ugdyti kūrybiškumą bei individualų požiūrį.

22. Tapybą sudaro šios veiklos sritys:

22.1. žinių apie tapybos medžiagų ir priemonių technines galimybes bei tapybos plastinės kalbos elementus įgijimas bei taikymas praktikoje;

22.2. spalvų ir spalvinių derinių suvokimo, gebėjimo juos perteikti ir tikslingai naudoti ugdymas;

22.3. nuoseklus tapymo įgūdžių formavimas;

22.4. kūrybiškumo ir individualaus požiūrio ugdymas.

23. Tapybos mokymas:
- 23.1. tapybos mokymosi trukmė – 4 metai;
- 23.2. rekomenduojama mokytis 1, 2 kl. 3 valandas per savaitę, 3 ir 4 kl. – 2 val. per savaitę;
- 23.3. mokomasi grupėje, gali būti sudarytos mobilios grupės;
- 23.4. užsiėmimai organizuojami klasėse, gamtoje, muziejuose, galerijose ir kt.;
- 23.5. teorija derinama su praktinių įgūdžių formavimu. Mokoma(si) stebėti, analizuoti, fiksuoti, interpretuoti, suprasti, vertinti;
- 23.6. mokoma individualizuotai, lanksčiai pritaikant tapybos užduotis, laiduojančias mokinio gebėjimų plėtotę. Siekiama ugdyti nestandartišką kūrybinį, kritinį mąstymą;
- 23.7. derinami informaciniai (aiškinimas, pasakojimas, demonstravimas), kūrybiniai (laisvas tapymas, bandant technines dažų ir priemonių savybes, improvizacinis tapymas, bandant plastines galimybes, greitas ir studijinis tapymas, remiantis natūros stebėjimu ar vaizduote) ir patariamieji (tapomos natūros analizė, patarimai visai mokinių grupei ir individualiai kiekvienam mokiniui, individualūs ir grupiniai tapomų paveikslų aptarimai, iš(si)aiškinant esmines klaidas ir įvertinant asmeninius pasiekimus) metodai.
24. Mokinių pasiekimai:

Nuostatos: suvokti regimąjį bei vaizduotės pasaulį, kaip spalvų ir spalvinių derinių reiškimosi erdvę. Pažinti ir skirti tapybos technikas bei gebėti jomis naudotis. Suprasti, analizuoti ir vertinti klasikinės bei šiuolaikinės tapybos kūrinius ir procesus, reikšti asmeninę nuomonę apie juos. Realizuoti kūrybines idėjas, tinkamai pasirenkant raiškos būdus ir tapybines priemones. Formuoti ir tobulinti individualią plastinę kalbą, subjektyvų analitinį ir emocinį santykį su tapybos objektu.	
24.1. Veiklos sritis – žinių apie tapybos medžiagų ir priemonių technines galimybes bei tapybos plastinės kalbos elementus įgijimas bei taikymas praktikoje	
Esminis gebėjimas: įvaldyti tapybos technikas ir tapymo būdus, įsisavinti pagrindinę tapybos plastikos terminiją, naudoti tapybos plastinės raiškos elementus.	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
24.1.1. įvaldyti skirtingas tapymo medžiagas, priemones ir būdus:	24.1.1.1. atpažinti ir skirti tapybos technikas; 24.1.1.2. pasirinkti tapymui reikalingas medžiagas, priemones bei tapymo būdus; 24.1.1.3. skirti pagrindinių dažų (akvarelė, gvašas, akrilas, aliejus) tapybines ir technologines savybes, atskleisti tapymo jais ypatumus ir galimybes;
24.1.2. naudoti tapybos plastinės kalbos elementus.	24.1.2.1. skirti tapybos plastinės raiškos elementus; 24.1.2.2. atskleisti jų naudojimo galimybes;
24.2. Veiklos sritis – spalvų ir spalvinių derinių suvokimo, gebėjimo juos perteikti ir tikslingai naudoti ugdymas	
Esminis gebėjimas: tikslingai naudoti spalvą ir spalvinius derinius – pagrindinę tapybos išraiškos priemonę – vaizduojant natūrą ir kuriant.	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
24.2.1. naudoti spalvotyros žiniomis tapant.	24.2.1.1. naudoti pagrindinius spalvotyros terminus: spalvų ratą, spalvų gaublį ir achromatinius jo pjūvius, pagrindinių ir papildomų spalvų priešpriešas, pagrindinius spalvų ir tonų kontrastų bei indukcijos principus, spalvų optinio ir mechaninio maišymo(si) galimybes, skirti šiltų–šaltų spalvų ir atspalvių gamas;

	24.2.1.2. sąmoningai naudotis spalvos teorijos ir istorijos žiniomis analizuojant tapybos ar kitą kūrinį;
24.2.2. spalvą analizuoti atsietai nuo objekto – kaip vizualinę, tapybinę, sąlyginę savybę:	24.2.2.1. įvardinti ne daiktines, bet spalvines – tapybines natūros savybes; 24.2.2.2. apibūdinti spalvinius derinius;
24.3. Veiklos sritis – nuoseklus tapymo įgūdžių formavimas	
Esminis gebėjimas: nuosekliai ir kūrybiškai gilinti tapymo įgūdžius.	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
24.3.1. tapyti natūrmortą, peizažą, portretą, figūrą:	24.3.1.1. įvardinti spalvotyro, tapybos plastikos elementų ir kompozicijos taikymo galimybes; 24.3.1.2. stebėti ir analizuoti tapomą objektą ar objektų grupes;
24.3.2. tapybinėmis priemonėmis vaizduoti formą, apimtį, medžiagiškumą, šviesą, erdvę:	24.3.2.1. atpažinti formos, šviesos, erdvės, medžiagiškumo perteikimo būdus; 24.3.2.2. apibūdinti skirtingų kultūrinių epochų tikrovės suvokimo ir vaizdavimo tapybos priemonėmis būdus;
24.3.3. perteikti asmeninį (emocinį, loginį ar kt.) santykį su tapomu objektu:	24.3.3.1. įvardinti natūros spalvinę nuotaiką; 24.3.3.2. apibūdinti vaizduojamo objekto tapybinį charakterį;
24.4. Veiklos sritis – kūrybiškumo ir individualaus požiūrio ugdymas	
Esminis gebėjimas: mokėti sąmoningai ir kūrybiškai naudoti ir jungti tarpusavyje tapybinės kalbos elementus.	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
24.4.1. analizuoti tikrovę ir rasti meninės raiškos bei tapymo technikos būdus jai transformuoti į tapybos kūrinį:	24.4.1.1. įvardinti koliažo, asambliažo, mišrių ir kompiuterinių technikų bei vaizdo kūrimo netradicinėmis priemonėmis galimybes; 24.4.1.2. pastebėti tapybos plastinės kalbos elementus meno kūrinuose;
24.4.2. naudotis spalvotyro bei spalvos istorinės raidos žiniomis kuriant individualią spalvinę gamą, ieškoti originalių spalvinių derinių bei eksperimentuoti spalvų galimybėmis tapant:	24.4.2.1. apibrėžti pagrindinius istorinius spalvos ir spalvinių derinių suvokimo etapus; 24.4.2.2. įvardinti teorinius, istorinius, socialinius, emocinius, dvasinius spalvos sampratos aspektus, ir praktinio naudojimo galimybes;
24.4.3. tikslingai jungti, kombinuoti ir manipuluoti pavieniais plastikos elementais bei jų grupėmis, gebėti juos kūrybiškai naudoti idėjos arba impulso, emocijos įprasminimui:	24.4.3.1. apibūdinti pavienių raiškos priemonių ir jų kombinacijų ypatumus ir galimybes; 24.4.3.2. atpažinti klasikinės, modernizmo, postmodernizmo tapybos plastinės kalbos ypatybes; 24.4.3.3. analizuoti kitų vizualiųjų menų plastikos elementų panaudojimo tapyboje galimybes; argumentuoti savo ieškojimų pobūdį ir eksperimentinių technikų tikslingumą;
24.4.4. dalyvauti parodose, projektuose ir pan.:	24.4.4.1. kelti individualius tikslus savarankiškai tapant; 24.4.4.2. apibūdinti, analizuoti, vertinti, interpretuoti savo ir kitų tapybos darbus, technologinius ir kūrybinius eksperimentus, suvokti juos skirtinguose kontekstuose.

25. Rekomenduojamas tapybos turinys:

25.1. žinių apie tapybos medžiagų ir priemonių technines galimybes bei tapybos plastinės kalbos elementus įgijimas bei taikymas praktikoje. Susipažįstama su pagrindiniais tapybos plastinių bei techninių priemonių terminais, su įvairiais tapybiniais dažais (akvarelė, akrilas, tempera, aliejus ir pan.), jų techninėmis savybėmis bei tapybinėmis galimybėmis, jiems naudoti skirtomis priemonėmis;

25.2. spalvų ir spalvinių derinių suvokimo, gebėjimo juos perteikti ir tikslingai naudoti ugdymas. Pažintis su spalvotyros terminija ir pagrindais, spalvinių derinių suvokimo ir praktinio naudojimo tapyboje raida. Teorinės žinios nuosekliai gilinamos ir betarpiškai įtvirtinamos praktinėmis užduotimis;

25.3. Nuoseklus tapymo įgūdžių formavimas. Mokomasi analizuoti ir suprasti vaizduojamų objektų arba jų grupių tapybinės interpretacijos galimybes. Nuosekliai vystomi regimosios tikrovės perkūrimo tapybinėmis priemonėmis gebėjimai (šviesa, šešėlis, kontrastas, niuansas, linijinė ir (ar) spalvinė perspektyva, formos ir erdvės modeliavimas tonu ir (ar) spalva, detalizacija ir apibendrinimas, medžiagiškumas). Formuojami ir tobulinami tapymo kalbos įgūdžiai (tapybiškumas/dekoratyvumas/grafiškumas, koloritas, spalviniai santykiai, apšvietimo charakteris, spalvinės dėmės dydžio ir formos svarba, potėpis ir faktūra) tapant natūrmortą, peizažą, portretą, pusfigūrę ar figūrą ir atliekant vis sudėtingesnes medžiagines natūros vaizdavimo (skaidrumas, blizgumas, atspindys, ir pan.) ir tikslines (šviesa, forma, erdvė ir pan.) užduotis;

25.4. Kūrybiškumo ir individualaus požiūrio ugdymas. Skatinamas domėjimasis šiuolaikiniais tapybos procesais, analitinis ir kontekstualus jų vertinimas, gretinimas su asmeniniais kūrybiniais siekiais; improvizacija, individualumas, meninis ir techninis eksperimentavimas. Formuojama stilistinė tapybos kalba (asmeninė spalvinė sistema, tapysenos maniera, ritmika, spalvinis ir prasminis akcentavimas, subjektyvi erdvėvoka) ir gebėjimas sąmoningai naudoti specifines plastines priemones bei jų derinius tapomame paveiksle, suprasti jų psichoemocinio poveikio galią.

V SKYRIUS SKULPTŪRA

26. Skulptūros paskirtis – ugdyti erdvinės formos suvokimą, įgyti jos kūrimo pagrindus. Skulptūra apima lipdybą, konstravimą, erdvinę plastiką, erdvinės formos kompoziciją, skulptūrines formas ir objektus, skulptūrines instaliacijas, ir kt. Atsižvelgiant į mokyklos turimą bazę, mokytojų pasirengimą ir poreikį, skulptūra gali būti keičiama kitais erdvinės formos kūrimo principų suvokimą ugdančiais dalykais (keramika, erdvinis dizainas ir pan.).

27. Skulptūros tikslas – ugdyti gebėjimus suvokti, atrasti ir kurti erdvinius objektus trimatėje erdvėje ir projekcijose, tam panaudojant įvairias priemones. Įgyti skulptūrinių žinių bei įgūdžių, reikalingų kūrybinei raiškai.

28. Skulptūros uždaviniai:

28.1. suteikti skulptūros plastinės struktūros, technikų ir technologijų teorinių bei praktinių žinių;

28.2. lavinti pastabumą, derinti jį su taktiliniu jautrumu bei struktūriniu erdvinės formos kūrimo logika;

28.3. išmokyti skulptūrinių priemonėmis atvaizduoti aplinkos objektus erdvėje;

28.4. praktiškai taikyti erdvinės raiškos įgūdžius; atskleisti įvairialypes formos suvokimo ir naudojimo mene bei gyvenime galimybes;

28.5. ugdyti kūrybiškumą bei individualų požiūrį.

29. Skulptūros veiklos sritys:

29.1. žinių apie skulptūros medžiagų ir priemonių technines galimybes bei skulptūrinės plastinės kalbos elementus įgijimas;

29.2. formos suvokimo ugdymas;

29.3. nuoseklus erdvinės formos ir formos plastikos kūrimo įgūdžių lavinimas, atvaizduojant natūros objektus;

29.4. kūrybiškumo ir individualaus požiūrio ugdymas.

30. Skulptūros mokymas:

- 30.1. mokymosi trukmė – 4 metai;
 30.2. rekomenduojama mokytis 2 valandas per savaitę;
 30.3. mokomasi grupėmis, naudojant individualizuotą mokymą, lanksčiai pritaikant užduotis, geriausiai atitinkančias mokinio gebėjimų poreikius bei plėtotę;
 30.4. pamokų metu derinamos teorinės žinios su praktiniais įgūdžiais. Taikomi nuoseklūs mokymo(si) metodai – stebėjimas, fiksavimas, medžiagos ir technologijos įvaldymas, analizavimas, interpretavimas, eksperimentas, vertinimas, aptarimas.

31. Mokinių pasiekimai:

Nuostatos: Materializuoti plastines idėjas kuriant erdvinės formas ir formuojant erdvę. Gilinti formas ir erdvės suvokimą. Siekti tikslingai taikyti formas kūrimo būdus kūrybinėse užduotyse. Pažinti, tikslingai praktikoje pasirinkti medžiagas, darbo priemones, technikas ir technologijas. Sieti formą, idėją, funkciją, medžiagą ir erdvę. Įprasminti savo idėjas formas srityje.	
31.1. Veiklos sritis – žinių apie skulptūros medžiagų ir priemonių technines galimybes bei skulptūrinės plastinės kalbos elementus įgijimas	
Esminis gebėjimas: skirti skulptūros technikas ir formas kūrimo būdus, įsisavinti pagrindinę skulptūrinės plastikos terminiją, naudoti skulptūros plastinės raiškos elementus.	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
31.1.1. įvaldyti skirtingas skulptūros medžiagas, priemones ir formas kūrimo būdus:	31.1.1.1. atpažinti ir skirti skulptūros technikas; 31.1.1.2. įvardinti technologiškai reikalingas medžiagas, priemones bei formas kūrimo būdus; 31.1.1.3. įvardinti pagrindinių medžiagų skulptūrinės ir technologinės savybes, išmanyti darbo jomis ypatumus ir galimybes; 31.1.1.4. giliau išmanyti lipdybos technikas bei keramikos technologiją; 31.1.1.5. įvardinti objekto mechaninės kopijos atlikimo būdus, priemones ir technologijas;
31.1.2. apibūdinti skulptūros plastinės raiškos priemones ir jas taikyti:	31.1.2.1. taisyklingai vartoti skulptūros sąvokas ir terminologiją; 31.1.2.2. skirti skulptūros plastinės raiškos priemones; 31.1.2.3. nusakyti jų naudojimo galimybes;
31.2. Veiklos sritis – formos suvokimo ugdymas	
Esminis gebėjimas: tikslingai naudoti formą, jos plastiką atvaizduojant natūrą ir kuriant.	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
31.2.1. sieti formą, idėją, funkciją ir medžiagą:	31.2.1.1. skirti formų charakterius ir žinoti jų panaudojimo idėjai perteikti galimybes; 31.2.1.2. įvardinti formas ir funkcijos tarpusavio priklausomybę; 31.2.1.3. taikyti funkcionalaus objekto kūrimo metodiką; 31.2.1.4. atskleisti medžiagos, formas ir formas plastikos tarpusavio priklausomybę;
31.2.2. Sieti formą ir erdvę:	31.2.2.1. nusakyti erdvės ir skulptūrinio objekto santykį; 31.2.2.2. parinkti skulptūriniam objektui tinkamą vietą erdvėje; 31.2.2.3. apibūdinti, kaip skulptūrinėmis struktūromis apvaldyti erdvę;
31.2.3. formą analizuoti atsietai nuo objekto:	31.2.3.1. įvardinti objekto formas savybes; 31.2.3.2. apibūdinti formas ir spalvos santykį;

	31.2.3.3. apibūdinti formos ir paviršiaus (faktūros) santykį;
31.3. Veiklos sritis – nuoseklus erdvinės formos ir formos plastikos kūrimo įgūdžių lavinimas, atvaizduojant natūros objektus	
Esminis gebėjimas: nuosekliai ir kūrybiškai gilinti skulptūrinės raiškos (lipdymo) įgūdžius.	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
31.3.1. atvaizduoti įvairaus sudėtingumo natūros objektus:	31.3.1.1. perteikti objekto skulptūrinių masių proporcijas bei susstatymą; 31.3.1.2. atskleisti vaizduojamo objekto vidinę konstrukciją; 31.3.1.3. išskirti ir perteikti esminius lipdomų objektų bruožus, formos išraiškingumą; 31.3.1.4. perteikti žmogaus veido ir kūno proporcijas, Taikyti bent minimalias plastinės anatomijos žinias;
31.3.2. lipdyti reljefą, apvalią skulptūrą:	31.3.2.1. įvardinti reljefo ir apvalios skulptūros rūšis; 31.3.2.2. paaiškinti erdvinio objekto vaizdavimo reljefe ir apvalioje skulptūroje specifinius skirtumų išmanymą;
31.3.3. skulptūrinėmis priemonėmis perteikti formą, formos ir paviršiaus charakterį, faktūrą medžiagiškumą, erdvę:	31.3.3.1. taikyti formos, faktūros, medžiagiškumo, erdvės, perteikimo būdus; 31.3.3.2. įvardinti skirtingų kultūrinių epochų tikrovės suvokimo ir vaizdavimo būdus skulptūros priemonėmis;
31.3.4. lavinti pastabumą, natūros ir nulipdyto objekto analizavimo bei lyginimo įgūdžius:	31.3.4.1. pastebėti ir perteikti formos niuansus; 31.3.4.2. atskleisti visumos ir detalės santykį; 31.3.4.3. mokėti apibendrinti formą; 31.3.4.4. analizuoti natūrą ir užfiksuotą vaizdą;
31.3.5. perteikti asmeninį (emocinį, loginį ar kt.) santykį su vaizduojamu objektu:	31.3.5.1. įvardinti vaizduojamo objekto nuotaiką; 31.3.5.2. apibūdinti objekto charakterį;
31.4. Veiklos sritis – kūrybiškumo ir individualaus požiūrio ugdymas	
Esminis gebėjimas: sąmoningai ir kūrybiškai naudoti skulptūrinės raiškos priemones, siekiant meninio rezultato.	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
31.4.1. demonstruoti individualius skulptūrinės plastikos ir technikos(ų) įgūdžius:	31.4.1.1. įvardinti individualaus meninio braižo požymius; 31.4.1.2. įvardinti klasikines ir eksperimentines skulptūros technikas, vaizdo kūrimo netradicinėmis priemonėmis galimybes; 31.4.1.3. argumentuoti savo ieškojimų pobūdį ir eksperimentinių technikų tikslingumą;
31.4.2. sąmoningai interpretuoti ir transformuoti formas norimai idėjai išreikšti:	31.4.2.1. taikyti skirtingus interpretavimo būdus, išmanyti jų teikiamas galimybes; 31.4.2.2. argumentuoti savo pasirinkimą vaizduoti (ne)akademinėmis formomis, formuluoti idėjas; 31.4.2.3. eksperimentuoti ieškant tinkamos formos plastikos;

31.4.3. tikslingai jungti skulptūrinės ir kitų dailės sričių plastinės kalbos elementus, gebėti juos kūrybiškai panaudoti idėjos įprasminimui:	31.4.3.1. įvardinti klasikinės, modernizmo, postmodernizmo skulptūros stilistines plastinės kalbos savybes; 31.4.3.2. analizuoti kitų vizualiųjų menų plastikos elementų panaudojimo skulptūrinėje raiškoje galimybes;
31.4.4. dalyvauti parodose, projektuose ir pan.:	31.4.4.1. apibūdinti, analizuoti, vertinti, interpretuoti savo ir kitų skulptūrinės raiškos darbus; 31.4.4.2. apibūdinti konteksto svarbą; 31.4.4.3. mokėti kelti individualius tikslus savarankiškai kuriant.

32. Rekomenduojamas skulptūros turinys:

32.1. žinių apie skulptūros medžiagų ir priemonių technines galimybes bei skulptūrinės plastinės kalbos elementus įgijimas. Susipažįstama su skulptūrinių medžiagų įvairove. Išbandomos darbo su jomis priemonės bei mokomasi formos kūrimo būdų. Mokoma lipdybos ir molio formavimo įgūdžių bei keramikos technologijos žinių. Pagal galimybes susipažįstama su įvairiais konstravimo, medžiagų plastiškumo ir transformacijos, liejimo, gremžimo-skaptavimo ir kt. technologiniais procesais. Supažįstama su skulptūros plastinės raiškos elementais ir priemonėmis (plokštuma, reljefas, paviršius/faktūra, erdvinė struktūra, forma, masė, konstrukcija);

32.2. formos suvokimo ugdymas. Gilinamasi į skulptūrinio objekto vidinę ir stilistinę struktūrą, konstrukciją. Mokomasi objekto kopijos atlikimo ir interpretacijos technikų. Gilinamasi į medžiagos, formos ir formos plastikos tarpusavio priklausomybę, formos ir spalvos, formos ir ją supančios erdvės, formos ir funkcijos santykį;

32.3. nuoseklus erdvinės formos ir formos plastikos kūrimo įgūdžių lavinimas, atvaizduojant natūros objektus. Analizuojamos geometrinės formos ir jų tarpusavio sąveika bei gamtos formos. Susipažįstama su žmogaus veido ir figūros bendrosiomis proporcijomis, kūno dalių skulptūrinė plastika ir konstrukcija, gilinasi į įvairių medžiagų skulptūrinės ir technologines savybes. Siekiama lipdybos ir (ar) kitokių formos konstravimo būdų išraiškingumo;

32.4. kūrybiškumo ir individualaus požiūrio ugdymas. Formuojamas individualus meniškumo, plastinės interpretacijos vidinis poreikis tikslingam plastinių ir techninių raiškos priemonių panaudojimui vaizduojamojo objekto charakteristikoms ir (ar) idėjai atskleisti. Skatinamas technologinis eksperimentavimas, tarpdiscipliniškumas, individualaus braižo paieškos.

VI SKYRIUS KOMPOZICIJA

33. Kompozicijos paskirtis – supažindinti mokinius su dailės kūrinio kūrimo sisteminiais principais, formuoti plastinių idėjų vizualizavimo įgūdžius, ugdyti nestandartišką kūrybinį kritinį mąstymą.

34. Kompozicijos tikslas – ugdyti gebėjimus suvokti ir kurti meninį vaizdą, tikslingai pasirenkant individualius raiškos būdus, priemones, dailės sritis.

35. Kompozicijos mokymo uždaviniai:

35.1. suteikti teorinių ir praktinių žinių apie komponavimo pagrindus, kompozicijos rūšis, ypatybes, kūrimo principus;

35.2. supažindinti su atskirų dailės šakų meninio vaizdo kūrimo specifika;

35.3. nuosekliai lavinti individualią meninę raišką, gebėjimus pasirinkti ir taikyti plastines raiškos priemones;

35.4. formuoti vizualinę pasaulėžiūrą, suvokiant, analizuojant, vertinant, interpretuojant vizualumą, savo ir kitų kūrybos procesą bei rezultatus;

35.5. ugdyti kūrybiškumą bei individualų požiūrį.

36. Dalykas apima komponavimo pagrindus, klasikinių ir šiuolaikinių dailės šakų kompoziciją.

37. Kompozicijos veiklos sritys:

37.1. formaliųjų komponavimo pagrindų įsisavinimas;

37.2. sisteminių kompozicijos kūrimo principų pažinimas;

37.3. pasirinktos dailės šakos kūrybinių principų įsisavinimas, individualių raiškos formų paieškos.

38. Kompozicijos mokymas:

38.1. mokymosi trukmė – 4 metai;

38.2. 1–3 mokymosi metais rekomenduojama mokytis 2 valandas per savaitę, 4-aisiais metais – 2–3 valandas per savaitę;

38.3. teorija derinama su praktinių įgūdžių formavimu. Mokoma individualizuotai, lanksčiai pritaikant užduotis, laiduojančias mokinio gebėjimų plėtotę;

38.4. Užsiėmimai organizuojami klasėse, gamtoje, muziejuose, galerijose ir kt.

39. Mokinių pasiekimai:

Nuostatos: Domėtis, kaip tikslingai taikyti kompozicinės raiškos elementus, priemones, o taip pat kompozicijos sisteminius principus kūrybinėse užduotyse.

Siekti pažinti, tikslingai pasirinkti ir taikyti praktikoje medžiagas, darbo priemones, technikas ir technologijas. Skirti prasmę nuo reikšmės. Norėti realizuoti kūrybinėje veikloje ir rasti jai vietas savo asmeniniame gyvenime. Atsakingai žiūrėti į kūrybą.

39.1. Veiklos sritis – formaliųjų komponavimo pagrindų įsisavinimas

Esminis gebėjimas: naudoti kompozicinės raiškos priemones bei sisteminius principus kuriant.

Gebėjimai	Žinios ir supratimas
39.1.1. naudoti plastinės raiškos elementus, taikant kompozicines raiškos priemones:	39.1.1.1. taikyti kompozicinės raiškos elementus (taškas ir linija, dėmė, šviesa ir šešėlis, spalva ir tonas); 39.1.1.2. įvardinti ir paaiškinti kompozicinės raiškos priemones (dydis, proporcijos ir orientacija, simetrija, asimetrija ir dissimetrija, statika ir dinamika, kontrastas, niuansas ir tapatybė, ritmas ir ornamentas) ir jų panaudojimo galimybes;
39.1.2. gebėti kurti skirtingo pobūdžio kompozicijas:	39.1.2.1. analizuoti klasikinės kompozicijos rūšis pagal kompozicinių elementų išdėstymą bei pagal santykį su regimuoju pasauliu; 39.1.2.2. apibūdinti kompozicijų rūšis;

39.2. Veiklos sritis – sisteminių kompozicijos kūrimo principų pažinimas

Esminis gebėjimas: naudoti sisteminius komponavimo principus kuriant.

Gebėjimai	Žinios ir supratimas
39.2.1. komponuoti, taikant kompozicijos sisteminius principus:	39.2.1.1. plėtoti temą, vystyti siužetą; 39.2.1.2. atskleisti įvairias nuotaikas; 39.2.1.3. atrasti individualumo elementus plastinėje kalboje; 39.2.1.4. įvardinti stilizacijos ypatumus, plastiškai interpretuoti vizualumą; 39.2.1.5. suprasti simbolių semantinę struktūrą, mokėti pritaikyti ją praktikoje; 39.2.1.6. suprasti funkcionalumo ir kūrinio plastikos sąryšį; 39.2.1.7. įvardinti įvairius santykio su aplinka aspektus;

	<p>39.2.1.8. taikyti stilistinės visumos formavimo principus;</p> <p>39.2.1.9. paaiškinti subjektyvumo įtaką kūrybai;</p> <p>39.2.1.10. vystyti idėją formuluojant sumanymo esmę, išsikeliant koncepciją;</p> <p>39.2.1.11. atskleisti konteksto svarbą;</p> <p>39.2.1.12. sąmoningai orientuotis vertybinėse kategorijose;</p> <p>39.2.1.13. išreikšti ideologiją;</p>
<p>39.3 Veiklos sritis – pasirinktos dailės šakos kūrybinių principų įsisavinimas, individualių raiškos formų paieškos</p>	
<p>Esminis gebėjimas: įgyvendinti idėjas, tikslingai panaudojant kompozicines raiškos priemones, medžiagas bei technikas.</p>	
<p>Gebėjimai</p>	<p>Žinios ir supratimas</p>
<p>39.3.1. tikslingai naudoti kompozicijos teorijos žinias ir įgytus praktinius įgūdžius, pasirinktos dailės srities kūriniui sukurti:</p>	<p>39.3.1.1. išvardinti dailės šakas, apibūdinti jų raiškos skirtumus ir teikiamas galimybes;</p> <p>39.3.1.2. susipažinti su pasirinktos dailės šakos technines ir plastines raiškos savybes, jų panaudojimo galimybes bei būdus;</p> <p>39.3.1.3. išbandyti pasirinktos dailės šakos klasikinės bei eksperimentinės technikas;</p> <p>39.3.1.4. žinoti pasirinktos dailės šakos plastinės kalbos istorinę raidą;</p> <p>39.3.1.5. analizuoti pasirinktos dailės šakos kompozicinę specifiką;</p>
<p>39.3.2. vizualiai reikšti asmenines menines idėjas, ieškoti individualių raiškos formų:</p>	<p>39.3.2.1. įvardinti idėjos ir medžiagos santykio, įvairialypių kūrinio ir aplinkos santykio aspektų, stilistinės visumos, autoriaus – kūrinio – žiūrovo subjektyvaus santykio, vertybinės orientacijos, ideologijos ir kt. klausimų svarbą kuriant;</p> <p>39.3.2.2. atskleisti klasikinės, modernizmo, postmodernizmo plastinės kalbos savybes;</p>
<p>39.3.3. dalyvauti parodose, projektuose ir pan.</p>	<p>39.3.3.1. reikšti kūrybines iniciatyvas, formuluoti asmeninius meninius tikslus;</p> <p>39.3.3.2. argumentuoti savo ieškojimų pobūdį ir eksperimentinių technikų tikslingumą.</p>

40. Rekomenduojamas kompozicijos turinys:

40.1. formaliųjų komponavimo pagrindų įsisavinimas. Supažįstama su bendrais komponavimo principais, kompozicijos raiškos elementais (taškas ir linija, dėmė, šviesa ir šešėlis, spalva ir tonas) ir priemonėmis (statika, dinamika, simetrija ir kt.), rūšimis pagal kompozicinių elementų išdėstymą (uždara, atvira ir kt.) bei pagal santykį su regimuoju pasauliu (siužetinė, abstrakti, ir pan.);

40.2. sisteminių kompozicijos kūrimo principų pažinimas. Mokoma komponuoti naratyvo ar idėjos pagrindu. Analizuojami kompozicijos kūrimo sisteminiai principai, ritmika, vaizdo kadrovimo ir prasminių momentų akcentavimo mechanizmai, objekto ir funkcijos sąsajos, ryšys tarp objekto ir ženklo, reikšmės ir prasmės, stilizavimo, stilistinės vienovės kūrimo būdai, konteksto, vertybinės orientacijos klausimai;

40.3. pasirinktos dailės šakos kūrybinių principų įsisavinimas, individualių raiškos formų paieškos. Gilinamasi į atskirų dailės šakų komponavimo ypatumus, vaizdavimo būdus, technines galimybes. Susipažįstama su klasikinėmis bei eksperimentinėmis technikomis, pasirinktos dailės šakos plastinės kalbos istorine raida. Mokomasi pasirinktos dailės šakos plastinių ir techninių raiškos

priemonių įvaldymo, sprendžiant kylančius idėjos ir medžiagos, kūrinio ir aplinkos, autoriaus – kūrinio – žiūrovo santykio, stilistinės visumos, vertybinės orientacijos, ideologijos ir kt. klausimus. Skatinama ieškoti, įtvirtinti, analizuoti, pagrįsti, vertinti individualias ir grupines raiškos formas.

VII SKYRIUS DAILĖTYRA

41. Dailėtyros paskirtis – supažindinti su dailės, architektūros istorine raida, kūrinių istoriniu ir kultūriniu kontekstu, dailės rūšimis, žanrais ir vizualinės kalbos pagrindais, formuoti individualų mokinio santykį su kūriniu, ugdyti gebėjimą vertinti. Dailėtyra apima dailės istoriją, teoriją (stiliai, žanrai, meninės raiškos priemonės ir kt.), kritiką (kūrinio ir jo aplinkos analizė, interpretacija, vertinimas).

42. Dailėtyros tikslas – ugdyti visuminį meno reiškinių suvokimą, suteikiant dailės istorijos, teorijos, kritikos žinias, kūrinio analizės ir vertinimo įgūdžius, formuojant individualų santykį su meno kūriniu ar reiškiniu.

43. Dailėtyros uždaviniai:

43.1. suteikti teorinių žinių apie dailės rūšis, žanrus, stilius, vizualinės kalbos elementus;

43.2. supažindinti su Lietuvos ir pasaulio kultūriniu paveldu bei šiuolaikiniais meniniais reiškiniiais, atskleisti skirtingą vizualinių reiškinių prigimtį ir įvairialypius jų vaidmenis konkrečiuose sociokultūriniuose kontekstuose;

43.3. išmokyti analizuoti, interpretuoti, vertinti kūrybos rezultatus.

44. Dailėtyros veiklos sritys:

44.1. teorinių žinių apie vizualinės kalbos elementus įgijimas;

44.2. meno kūrinių, dailės ir architektūros istorinės raidos procesų pažinimas;

44.3. vizualiųjų reiškinių analizavimas, interpretavimas ir vertinimas.

45. Dailėtyros mokymas:

45.1 dailėtyros rekomenduojama mokytis 1 valandą per savaitę;

45.2. mokymosi trukmė – 4 metai;

45.3. Mokomasi grupėje, gali būti sudarytos mobilios grupės;

45.4. užsiėmimai organizuojami klasėse, muziejuose, galerijose, parodose, dailininkų studijose, bibliotekose ir kt., suteikiama galimybė naudotis įvairiais informaciniais šaltiniais;

45.5. derinami informaciniai ir kūrybiniai ir kt. ugdymo metodai, užduotys atliekamos individualiai ir grupėmis, ugdomas mokinių kritinis mąstymas, gebėjimai argumentuoti, ieškoti, atrinkti ir vertinti informaciją.

46. Mokinių pasiekimai:

Nuostatos: Žvelgti į dailės ir architektūros istoriją kaip į vieną esminių dvasinės veiklos fiksacijų. Ieškoti idėjų įvairių epochų ir stilių meno kūriniuose. Toleruoti skirtingas meno apraiškas bei ieškojimus. Gilintis į meno sampratą atsiradimą ir prasmę, kritiškai ir kontekstualiai vertinti meno ir vizualumo poveikį visuomeninei sąmonei. Ugdytis toleranciją kitoms kultūroms ir skirtingiems požiūriams. Gerbti ir saugoti savo krašto tradicijas ir kultūrą. Prisidėti prie artimiausios aplinkos vertybių išsaugojimo, bet kartu ir būti atviram kaitai, ieškojimams, naujoms idėjoms ir naujai patirčiai.

46.1. Veiklos sritis – teorinių žinių apie vizualinės kalbos elementus įgijimas

Esminis gebėjimas: susieti dailės teorijos žinias su praktine menine veikla ir gyvenimu.

Gebėjimai	Žinios ir supratimas
46.1.1. numatyti meninio vaizdo kūrimo būdus, plastinės kalbos elementus:	46.1.1.1. paaiškinti meno ir dailės terminus; 46.1.1.2. atpažinti dailės kūrinio pagrindinius bruožus, meninės raiškos priemones; 46.1.1.3. įvardinti skirtumus tarp realybės ir meninio vaizdo;
46.1.2. klasifikuoti meno kūrinius aplinkoje:	46.1.2.1. skirti ir įvardinti dailės ir architektūros kūrinių rūšis, šakas ir žanrus;

	<p>46.1.2.2. atpažinti dailės technikas, medžiagas, įvardinti jų savitumus;</p> <p>46.1.2.3. nurodyti skirtumus tarp klasikinio, tradicinio ir šiuolaikinio meno;</p> <p>46.1.2.4. tikslingai ir taisyklingai vartoti dailėtyros sąvokas;</p>
46.2. Veiklos sritis – meno kūrinų, dailės ir architektūros istorinės raidos procesų pažinimas	
Esminis gebėjimas: įgytus istorinius meno kūrinų, reiškinių ir procesų pažinimo pagrindus pritaikyti praktinėje veikloje.	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
46.2.1. išvelgti dailės, architektūros palikime meninių stilių ir raiškos priemonių kaitą:	<p>46.2.1.1. nurodyti tradicinės, klasikinės bei moderniosios dailės bei architektūros raidos etapus, juos atpažinti ir skirti;</p> <p>46.2.1.2. atpažinti senųjų civilizacijų (Egiptas, Mesopotamija, Antika), didžiųjų stilių (romantika, gotika, renesansas, barokas, klasicizmas) ir XIX a. stilistinių krypčių pagrindinius bruožus, autorius, paminklus;</p> <p>46.2.1.3. skirti įvairių pasaulio kraštų, tautų bei epochų menui priskiriamų paminklų būdingiausias bruožus;</p>
46.2.2. tyrinėti šiuolaikinio meno kalbą ir reiškinius:	<p>46.2.2.1. įvardinti šiuolaikinės meno sampratos atsiradimo istorines ir politines prielaidas naujų laikų istorijos kontekste;</p> <p>46.2.2.2. atpažinti specifinę dailės kalbą modernizmo kontekste, skirti pagrindines modernaus meno sroves;</p> <p>46.2.2.3. įvardinti ir paaiškinti modernizmo, kontrkultūros, postmodernizmo, elitinės, pasipriešinimo ir masinės kultūros reiškinius, jų tarpusavio santykį;</p> <p>46.2.2.4. pastebėti klasikinėje meno sampratoje glūdinčias sociokultūrinės nuostatas ir sugebėti jas paaiškinti;</p>
46.2.3. gebėti išryškinti pagrindinius tradicinės ir profesionaliosios, senosios ir šiuolaikinės Lietuvos dailės bruožus, išvelgti meninių reiškinių ištakas, kelti hipotezes:	<p>46.2.3.1. atpasakoti Lietuvos meno istoriją, objektų faktologiją;</p> <p>46.2.3.2. skirti ir apibūdinti svarbiausius baltų ir lietuvių kultūros etapus, papročius, simbolius, tikėjimus, tradicinio meno bruožus;</p> <p>46.2.3.3. susieti Lietuvos meno istorinę ir stilistinę raidą su bendru Europos ir pasaulio kultūrinės – socialinės raidos kontekstu;</p> <p>46.2.3.4. įvardinti ir apibūdinti postmodernizmo reiškinius šiuolaikiniame Lietuvos meniniame gyvenime;</p>
46.3. Veiklos sritis – vizualiųjų reiškinių analizavimas, interpretavimas ir vertinimas	
Esminis gebėjimas: analizuoti, interpretuoti ir vertinti vizualiuosius reiškinius.	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
46.3.1. atlikti meno kūrinio analizę epochos, regiono, stiliaus ir individualios autoriaus stilistikos požiūriu:	46.3.1.1. įvardinti ir apibūdinti skirtingų epochų meno pavyzdžius;

	<p>46.3.1.2. išryškinti panašumus ir skirtumus tarp meno epochų, kultūrų, estetinių idealų;</p> <p>46.3.1.3. apibūdinti kūrinio formą, turinį, technikos ir atlikimo ypatybes;</p> <p>46.3.1.4. atpažinti meninės išraiškos priemones;</p> <p>46.3.1.5. įvardinti autoriaus individualios pasaulėžiūros atspindžius kūrinyje;</p> <p>46.3.1.6. nustatyti meno kūrinio vietą konkrečiau istorinio laikotarpio, regiono ir estetinių pažiūrų kontekste;</p>
46.3.2. interpretuoti ir vertinti šiuolaikinį meną:	<p>46.3.2.1. identifikuoti šiuolaikinius meninius reiškinius, apibūdinti jų bruožus, palyginti su bendrąja vizualiąja globalia ir lokalia kultūra;</p> <p>46.3.2.2. įvardinti technologijų poveikį šiuolaikinio meno formoms;</p> <p>46.3.2.3. formuluoti savo asmeninį santykį su šiuolaikinio meno ir bendrosios vizualiosios kultūros reiškiniais.</p>

47. Rekomenduojamas turinys:

47.1. teorinių žinių apie vizualinės kalbos elementus įgijimas. Mokiniai supažindinami su pagrindiniais terminais, dailės šakomis ir žanrais, meninio vaizdo kūrimo būdais, plastinės kalbos elementais, realybės ir meninio vaizdo santykiu, meno sampratos kilme;

47.2. meno kūrinių, dailės ir architektūros istorinės raidos procesų pažinimas. Nuosekliai studijuojama visuotinė bei Lietuvos architektūros ir dailės istorija. Mokiniai supažindinami su įvairiomis dailės stilistikomis, meno istorijos raida, žanrų, temų, plastikos, formų įvairove nuo seniausių laikų iki šių dienų. Suteikiamos žinios apie svarbiausius baltų ir lietuvių kultūros raidos etapus, papročius, simbolius, tikėjimus, tradicinio meno bruožus;

47.3. vizualiųjų reiškinių analizavimas, interpretavimas ir vertinimas. Mokoma apibūdinti, suprasti, interpretuoti, analizuoti ir vertinti meno kūrinius, sociokultūrinį vaidmenį, savo ir kitų kūrybinę raišką. Įgyjami architektūros, dailės kūrinio analizės pagrindai. Dailės kūriniai bei reiškiniai analizuojami epochos, stiliaus, individualaus braižo ir kitais požiūriais. Vertinami laiko, vietos, kultūros, menininko pasaulėžiūros ir socialiniai aspektai meninėje kūryboje.

VIII SKYRIUS DIZAINO PAGRINDAI

48. Dizaino pagrindų paskirtis – suteikti mokiniams dailės suvokimo ir informacinės kultūros pagrindus per įvairių sričių dizainą ir laiduoti bendrą kultūrinį mokinių išprusimą bei komunikacinių technologijų taikymo patirtį, ugdyti meninę bei estetinę kompetenciją, būtiną tenkinant praktines gyvenimo reikmes.

49. Dizaino pagrindų tikslas – ugdyti kūrybinį mąstymą ir gebėjimą analizuoti, kultūrinį sąmoningumą, komunikavimo bei verslumo įgūdžius, stiprinti ekologinę savimone.

50. Dizaino pagrindų uždaviniai:

50.1. supažindinti su dizaino pagrindinėmis šakomis;

50.2. suteikti teorinių ir praktinių žinių apie bendrus komponavimo pagrindus, ypatybes, jų taikymą įvairioms dizaino sritims;

50.3. racionalios ir informatyvos meninės logikos formavimas.

51. Dizaino pagrindų veiklos sritys:

51.1. bendrųjų ir universaliųjų komponavimo principų įsisavinimas;

51.2. problemų sprendimo, planavimo, verslumo ugdymas remiantis dizainu, kaip universaliu kūrybiniu procesu;

51.3. vizualiųjų komunikacijų analizavimas, interpretavimas, vertinimas ir kūrimas.

52. Dizaino pagrindų mokymas:

52.1 dizaino pagrindų rekomenduojama mokytis 2 valandas per savaitę;

52.2. mokymosi trukmė – 2 metai (pagrindinio dailės FŠPU programos 3 ir 4 klasės);

52.3. mokomasi grupėje, gali būti sudarytos mobilios grupės;

52.4. užsiėmimai organizuojami klasėse, gamtoje, galerijose, parodose, reklamos ir dizaino studijose, spaustuvėse ir kt., suteikiama galimybė naudotis įvairiais informaciniais šaltiniais ir įrankiais;

52.5. teorija derinama su praktinių įgūdžių formavimu.

53. Mokinių pasiekimai:

Nuostatos: Skatinti mokinių tarpusavio bendradarbiavimą, komandinį darbą, gebėjimą pažinti, gerbti bei vertinti bendramokslų, kitų tautų ir kultūrų meninę raišką, stiprinti ekologinę savimone. Daugiau dėmesio skirti tikslingam meninių ir kompozicinių dizaino raiškos priemonių taikymui, nes čia vyrauja racionali ir informatyvesnė meninė logika nei vaizduojamojoje dailėje.	
53.1. Veiklos sritis – bendrųjų dizaino pagrindų teorinių žinių įsisavinimas	
Esminis gebėjimas: suvokti menines ir kompozicines raiškos priemones, jų vaizdavimo būdus.	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
53.1.1. suvokti menines ir kompozicines grafinės raiškos priemones, analizuoti ir vertinti jų panaudojimo meniškumą:	53.1.1.1. taikyti pagrindines grafinės raiškos priemones: liniją, dėmę, tekstūrą. Kompozicinės raiškos priemones: statiką, dinamiką, simetriją, asimetriją, kontrastą, niuansą; 53.1.1.2. taikyti kompozicinės raiškos priemones: statiką, dinamiką, simetriją, asimetriją, kontrastą, niuansą;
53.1.2. nuotaikos, turinio perteikimas grafinės raiškos priemonėmis, kuriant abstraktų vaizdą:	53.1.2.1. taikant abstraktų vaizdavimo būdą, grafinėmis raiškos priemonėmis fiksuoti patirtus įspūdžius, turimą informaciją, sukuriant norimą nuotaiką;
53.1.3. plokštuminės ir erdvinės kompozicijos sukūrimas:	53.1.3.1. taikant abstraktų vaizdavimo būdą, sukurti plokštuminę (dvimatę – ilgis ir plotis) arba erdvinę (trimatę – ilgis, plotis ir aukštis) kompoziciją;
53.2. Veiklos sritis – grafikos dizainas. Pakuotė. Informacija ir funkcionalumas	
Esminis gebėjimas: grafinės meninės raiškos ir tūrio sąveika tarpusavyje, informatyvumas, pritaikomumas ir funkcionalumas.	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
53.2.1 spalvos, teksto ir dėmės santykis. Originalumas ir informacija:	53.2.1.1. jungti vaizdą su teksto turiniu ir šriftu, turinio perteikimas; 53.2.1.2. kurti sąlygišką vaizdą, stebint natūrą (aplinką), ją stilizuojant arba suteikiant dekoratyvumo, siekti vizualios informacijos stilistinės vienovės; 53.2.1.3. teksto, vaizdų, nuotraukų, įvairių efektų derinimas, informatyvos visumos kūrimas;

53.2.2. gebėjimas derinti kuriamo grafinio objekto idėją ir informacinių, emocinių bei estetinių vaizdo formavimo kriterijus:	53.2.2.1. harmonijos, ritmo, proporcijų suvokimas, formos, spalvos ir tekstūros derinimas; 53.2.2.2. užduoties analizė, medžiagos ir informacijos rinkimas, firminio stiliaus kūrimas; 53.2.2.3. koliažinis ar kompiuterinis spaudinių projektų maketavimas, vizualiųjų efektų, animacijos elementų ar piešinių pritaikymas;
53.2.3. siekis sukurti patogumo, funkcionalumo ir netikėtumo būsenas, įprasminant medžiagiškumą, tradicijas ar emocijas:	53.2.3.1. moduliniai elementai gamtoje, jų struktūrų ritmika, ypatumai, pritaikymo galimybės; 53.2.3.2. gebėjimas atpažinti, išanalizuoti daikto individualumo elementus, suprasti struktūrą, poreikius, eksperimentuoti ir gebėti visą tai pritaikyti kuriant pakuotę;
53.3. Veiklos sritis – mados (drabužių) dizainas	
Esminis gebėjimas: individualus požiūris į madą.	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
53.3.1. suvokti mados kaitą, naujausias tendencijas, aprangos stiliaus elementų darną ir tvarumo principus:	53.3.1.1. gamtos stebėjimas, formų ir spalvų identifikavimas, sąsajos su kuriamo drabužio siluetu bei stiliumi; 53.3.1.2. medžiagų, daiktų, netradicinių priemonių, nebereikalingų daiktų ar drabužių panaudojimas kūryboje; 53.3.1.2. gebėjimas organizuoti ir valdyti kūrybinį procesą, dirbti komandoje;
53.4. Veiklos sritis – interjero – baldų dizainas	
Esminis gebėjimas: funkcionalumo ir originalumo estetiniai sprendimai.	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
53.4.1. interjero stiliai, jų skirtumai, paskirtis:	53.4.1.1. formos, spalvos, ritmo pagalba, panaudojant stilistinę koliažą, gebėti perteikti stiliaus ypatumus, atskleisti jam būdingus bruožus;
53.4.2. kūrybiškai pritaikyti estetinius, technologinius bei socialinius principus, kuriant įvairios paskirties erdves ir daiktinės aplinkos objektus, taikyti tvarumo idėjas:	53.4.2.1. gebėjimas suvokti patalpos planą, langų, durų, sienų ir baldų žymėjimą, proporcijas. Patalpų pagal matmenis braižymas; 53.4.2.2. interjero kūrimas sau arba kitam, situacijos analizė, nuotaikos ir paskirties perteikimas; 53.4.2.3. gebėjimas sukurti unikalų baldą ar dekoratyvinį interjero elementą, jo funkcionalumas, pritaikomumas ar emocinė paskirtis.

54. Rekomenduojamas turinys:

54.1. bendrųjų komponavimo pagrindų įsisavinimas. Susipažįstama su grafinio dizaino meninės raiškos priemonėmis: plokštuminės ir erdvinės kompozicijos dėsniais ir principinėmis struktūromis – simetrija, asimetrija, statika, dinamika, kontrastas, niuansas, akcentas, proporcija, modulis, stilizacija, šriftas ir t. t. Taip pat su grafinės kalbos elementais – taškas, linija, dėmė, tekstūra, pozityvas, negatyvas ir optine iliuzija – kintančiomis formomis, spalvomis ir dydžiais, erdvinės perspektyvos dėsniais ir pan.;

54.2. vizualiosios informacijos (komunikacijos) formavimo būdų pažinimas: grafiniai ženklai, šrifto pobūdis ir jų transformacijos. Mokoma fono, teksto, vaizdo ir tūrio derinimo, dydžių,

formų šviesos ir spalvų santykio kaitos, informacinių, emocinių ir estetinių idėjos ir vaizdo formavimo kriterijų. Susipažįstama su grafinio ir pakuotės dizaino objektais: knyga, žurnalinė spauda, plakatas, reklama, afiša, lankstinukas, skrajutė, bukletas, katalogas, kalendorius, etiketė, pakuotė, internetinės terpės dizainas, firminis stilius – firmos ženklas, logotipas, firminė spalva, šrifto parinkimas. Ugdomas gebėjimas skaityti brėžinius, suvokti proporcijas, funkcionalumą ir objekto emocinę paskirtį;

54.3. kiekvienos dizaino srities atskirai ir visų jo sričių bendrai kūrybinių, estetinių ir socialinių principų įsisavinimas, individualių ir originalių raiškos formų paieškos. Gebėjimas rinkti informaciją, ją analizuoti ir pritaikyti praktiškai. Bendradarbiavimo, komunikavimo bei verslumo įgūdžių stiprinimas, ekologinės savimonei ugdymas.

NEFORMALIOJO VAIKŲ ŠVIETIMO PROGRAMOS

I SKYRIUS ANKSTYVOJO MENINIO UGDYMO PROGRAMA

1. Ankstyvasis meninis ugdymas siūlomas 6–7 metų amžiaus vaikams.
2. Į ankstyvojo meninio ugdymo programos grupes mokiniai priimami be atrankos. Tėvams pageidaujant, ugdymo kursas pradedamas bet kuriuo mokslo metų laiku.
3. Vaikams, turintiems pastebimų muzikinių gabumų ir pageidaujantiems, gali būti skiriamos pasirinkto muzikos instrumento pažinimo, balso lavinimo pamokos.
4. Integruoto rašto ir kultūros pažinimo, plastinės raiškos pamokos – grupinės. Rekomenduojamas maksimalus mokinių skaičius integruoto muzikos rašto ir kultūros pažinimo, plastinės raiškos grupėje – 10 mokinių.
5. Rekomenduojama skirti 0,5 koncertmeisterio valandos per savaitę.
6. Muzikos instrumento pažinimo arba balso lavinimo pamokos individualios. Rekomenduojama po 0,5 val. 2 kartus per savaitę.
7. Ankstyvojo meninio ugdymo programos dailės pamokose plastinė raiška apima spalvinę, grafinę, erdvinę raišką ir visą dailės išraiškos priemonių įvairovę. Su plastine raiška, aplinkos pažinimu siejamas ir dailės pažinimas, kuris atskirai neišskiriamas.

Pasirenkamieji dalykai/Ugdymo trukmė mokslo metais	1	2
Integruotas muzikos rašto ir kultūros pažinimas	2	2
Plastinė raiška	2	2
Muzikos instrumento pažinimas/balso lavinimas	0–1	0–1
Maksimalus pamokų skaičius	5	5

II SKYRIUS MUZIKOS MĖGĖJŲ UGDYMO PROGRAMA

8. Muzikos mėgėjų ugdymo programa mokytojo rekomendavimu ir raštišku tėvų pageidavimu rekomenduojama mokiniams:
  - 8.1. baigusiems pradinio muzikinio formalųjį švietimą papildančio ugdymo programą ir dėl įvairių priežasčių negalintiems įvykdyti pagrindinio muzikinio formalųjį švietimą papildančio ugdymo programos reikalavimų;
  - 8.2. įstojusiems į mokyklą vyresniems negu 13 metų;
  - 8.3. turintiems specialiųjų ugdymosi poreikių.
9. Mokiniai gali rinktis šiuos programos variantus:
  - 9.1. muzikos instrumentas ir kolektyvas (choras, ansamblis, orkestras), balso lavinimas;
  - 9.2. muzikos instrumentas, solfedžio, balso lavinimas;
  - 9.3. muzikos instrumentas, solfedžio, muzikos istorija, balso lavinimas.
10. Pasirinkusiems 9.2 ir 3.3 programos variantus, rekomenduojamas muzikavimas kolektyve (chore, orkestre, ansamblyje).
11. Rekomenduojama skirti 0,5–1 koncertmeisterio valandos per savaitę (išskyrus muzikavimą fortepijonu, gitara ir akordeonu):

Pasirenkamieji dalykai/Ugdymo trukmė mokslo metais	1	2	3	4	5	6
Muzikos instrumentas	1–2	1–2	1–2	1–2	1–2	1–2

Solfedžio	0–2	0–2	0–2	0–2	0–2	0–2
Muzikos istorija	0–1	0–1	0–1	0–1	0–1	0–1
Mokomasis kolektyvas (choras, orkestras)	0–2	0–2	0–2	0–2	0–2	0–2
Balso lavinimo	0–2	0–2	0–2	0–2	0–2	0–2
Minimalus pamokų skaičius	1	1	1	1	1	1
Maksimalus pamokų skaičius	9	9	9	9	9	9

12. Mokiniais, turintiems specialiuosius ugdymosi poreikius, sudaromos individualizuotos ugdymosi programos pagal vaiko galimybes, poreikius ir specialistų rekomendacijas.

III SKYRIUS IŠPLĖSTINIO MUZIKINIO UGDYMO PROGRAMA

13. Mokyklą baigusiems ir besiruošiantiems tolimesnėms muzikos studijoms mokiniams sudaroma galimybė mokytis pagal išplėstinio muzikinio ugdymo programą. Ugdymo trukmė – 1–5 metai.

14. Rekomenduojama skirti 0,5–1 koncertmeisterio valandos per savaitę (išskyrus muzikavimą fortepijonu, gitara ir akordeonu).

15. Ugdymo plano įgyvendinimui skiriamos valandos per savaitę:

Pasirenkamieji dalykai/Ugdymo trukmė mokslo metais	1	2	3	4	5
Muzikos instrumentas	1–2	1–2	1–2	1–2	1–2
Solfedžio	0–2	0–2	0–2	0–2	0–2
Mokomasis kolektyvas (choras, orkestras)	0–2	0–2	0–2	0–2	0–2
Antrasis muzikos instrumentas	0–1	0–1	0–1	0–1	0–1
Minimalus pamokų skaičius	1	1	1	1	1
Maksimalus pamokų skaičius	7	7	7	7	7

IV SKYRIUS IŠPLĖSTINIO DAILĖS UGDYMO PROGRAMA

16. Mokyklą baigusiems ir besiruošiantiems tolimesnėms dailės, architektūros, dizaino studijoms mokiniams sudaroma galimybė mokytis pagal išplėstinio dailės ugdymo programą. Ugdymo trukmė – 1–3 metai.

17. Mokiniai gali pasirinkti atskirus dalykus arba visą programą.

18. Išplėstinio dailės ugdymo programos mokiniams atskiros ugdymo grupės nesudaromos.

19. Ugdymo plano įgyvendinimui skiriamos valandos per savaitę:

Pasirenkamieji dalykai/Ugdymo trukmė mokslo metais	1	2	3
Piešimas	3	3	3
Tapyba	3	3	3
Skulptūra	2	2	2
Kompozicija	2	2	2
Minimalus pamokų skaičius	2	2	2
Maksimalus pamokų skaičius	10	10	10

V SKYRIUS KRYPTINGAS MUZIKINIS UGDYMAS MOKOMUOSIUOSE KOLEKTYVUOSE

20. Mokyklos mokomojo kolektyvo pagrindą sudaro mokyklos mokiniai. Kryptingo muzikinio ugdymo mokomuosiuose kolektyvuose programoje gali dalyvauti ir mokyklą baigę arba kryptingo muzikinio ugdymo mokomuosiuose kolektyvuose programą pasirinkę mokiniai.

21. Mokyklos mokomojo kolektyvo tikslas – plėtoti ansamblio ir kolektyvinio muzikavimo, sceninės kultūros, meno interpretacijos ir meninės saviraiškos įgūdžius, siekti demokratiškumo, tarpkultūrinio pažinimo, bendravimo kompetencijos. Mokomojo kolektyvo sudėtis nustatoma atsižvelgiant į mokinių pageidavimus ir mokyklos veiklos programą. Mokomajame kolektyve rekomenduojamas bendras mokinių ir jų mokytojų muzikavimas.

22. Rekomenduojami šie mokomieji kolektyvai ir juose dalyvaujančių mokinių skaičius: jaunučių, jaunių chorai (nuo 20 iki 50 mokinių); akordeonistų, džiazo, popmuzikos, tautinių, tradicinių instrumentų, folkloro, kanklių, birbynių, medinių, varinių pučiamųjų instrumentų, styginių instrumentų (smuikininkų, violončelininkų, gitaristų) ansambliai (nuo 4 iki 15 mokinių).

23. Kiekvienas mokinys dalyvauja meno kolektyve. Vienas mokinys dalyvauja ne daugiau kaip 2 mokomųjų kolektyvų programose.

24. Mokytojams, grojantiems mokinių meno kolektyvuose, už papildomo pasirengimo reikalaujančias techniškai sudėtingas muzikos kūrinių partijas gali būti skiriama metinės valandos, skirtos kaip veiklos, kurios gali būti sulygstamos su mokytoju individualiai.

PALANGOS STASIO VAINIŪNO MENO MOKYKLOS KLASIŲ (GRUPIŲ) IR MOKINIŲ SKAIČIUS 2024–2025 M. M.

Mokslo metai (klasė)	GRUPIŲ/MOKINIŲ SKAIČIUS, PAGAL PROGRAMAS: Formalųjį švietimą papildantis ugdymas (toliau – FŠPU) Neformalusis vaikų švietimas (toliau – NVŠ)										Iš viso grupių/iš viso mokinių
	FŠPU muzikos pradinis	FŠPU muzikos pagrindinis	FŠPU dailės pradinis	FŠPU dailės pagrindinis	NVŠ ankstyvasis meninis	NVŠ muzikos mėgėjai	NVŠ išplėstinis muzikinis	NVŠ išplėtinis dailės	NVŠ kryptingas muzikinis ugdymas mokomuosiuose kolektyvuose	Individualizuota specialiųjų ugdymosi poreikių programa	
1	5/61		2/18	2/22	2/21	1	9	2			11/134
2	3/35		2/20	2/19		1	5	3			7/83
3	3/30		2/20	2/20		1	-	-			7/71
4		2/29		2/16		-	-	-			4/45
5		2/16				-	-	-			2/16
6		2/18				7	-	-			2/25
7		3/24				9	-	-	3		3/36
Iš viso	11/126	9/87	6/58	8/77	2/21	0/19	0/14	0/5	0/3	0/0	36/410

Pildė:

Direktoriaus pavaduotoja ugdymui
(pareigos)

_____ (parašas)

Loreta Žulkuvienė
(vardas, pavardė)

Data: